

Bruksela, 20 listopada 2018 r.
(OR. en)

14039/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2017/0063(COD)

CODEC 1935
RC 28
JUSTCIV 267
IA 364
PE 158

NOTA INFORMACYJNA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nadania organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu zapewnienia skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego – Wynik pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim (Strasburg, 12–15 listopada 2018 r.)

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z postanowieniami art. 294 TFUE i ze wspólną deklaracją w sprawie praktycznych zasad dotyczących stosowania procedury współdecyzji¹ Rada, Parlament Europejski i Komisja kilkakrotnie kontaktowały się ze sobą w sposób nieformalny, aby osiągnąć porozumienie w sprawie przedmiotowego dossier w pierwszym czytaniu i uniknąć w ten sposób drugiego czytania i procedury pojednawczej.

¹ Dz.U C 145 z 30.6.2007, s. 5.

W związku z tym sprawozdawca Andreas SCHWAB (PPE, DE) przedłożył – w imieniu Komisji Gospodarczej i Monetarnej – jedną kompromisową poprawkę (poprawka 2) do wniosku dotyczącego dyrektywy. Poprawkę tę uzgodniono podczas wspomnianych wyżej nieformalnych kontaktów.

II. GŁOSOWANIE

Podczas głosowania 14 listopada 2018 r. posiedzenie plenarne przyjęło kompromisową poprawkę (poprawkę 2) do wniosku dotyczącego dyrektywy. Zmieniony w ten sposób wniosek Komisji jest równoznaczny ze stanowiskiem Parlamentu w pierwszym czytaniu, które przedstawione jest w jego rezolucji ustawodawczej znajdującej się w załączniku do niniejszej noty². Posiedzenie plenarne przyjęło również oświadczenie Komisji (poprawka 3).

Stanowisko Parlamentu odzwierciedla wcześniejsze uzgodnienia między instytucjami. Rada powinna zatem być w stanie zatwierdzić stanowisko Parlamentu.

Akt zostałby wówczas przyjęty w brzmieniu odpowiadającym stanowisku Parlamentu.

² Wersja stanowiska Parlamentu przedstawiona w rezolucji ustawodawczej zawiera oznaczenia zmian wprowadzonych poprawkami do wniosku Komisji. Tekst dodany do tekstu Komisji **oznaczono pogrubieniem i kursywą**. Miejsca, w których tekst usunięto, oznaczono symbolem „■”.

Nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień oraz zapewnienie należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej nadania organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu zapewnienia skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego (COM(2017)0142 – C8-0119/2017 – 2017/0063(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2017)0142),
 - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 103 i 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0119/2017),
 - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 20 czerwca 2018 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art.59 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej oraz opinię przedstawioną przez Komisję Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A8-0057/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. przyjmuje do wiadomości oświadczenie Komisji załączone do niniejszej rezolucji;
 3. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
 4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, a także parlamentom narodowym.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... mającej na celu nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu skuteczniejszego egzekwowania prawa i zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 103 i 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą⁴,

³ Dz.U. C 345 z 13.10.2017, s. 70.

⁴ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Art. 101 i 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) dotyczą porządku publicznego i powinny być skutecznie stosowane w całej Unii, aby nie dochodziło do zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym. Skuteczne stosowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE jest konieczne, by zapewnić większą sprawiedliwość i otwartość konkurencyjnych rynków w Unii, na których przedsiębiorstwa będą konkurować częściej na podstawie własnych osiągnięć, bez ustanawianych przez inne przedsiębiorstwa barier utrudniających wejście na rynek, tak aby przedsiębiorstwa mogły generować dochody i tworzyć miejsca pracy. Skuteczne stosowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE chroni konsumentów *i przedsiębiorstwa prowadzące działalność na rynku wewnętrznym* przed praktykami biznesowymi sztucznie zawyżającymi ceny towarów i usług oraz daje konsumentom i przedsiębiorstwom szerszy wybór innowacyjnych towarów i usług.
- (2) Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1/2003⁵ stosowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE na drodze publicznoprawnej zajmują się krajowe organy ochrony konkurencji państw członkowskich równolegle z Komisją. Krajowe organy ochrony konkurencji i Komisja tworzą razem sieć organów publicznych, która w ramach ścisłej współpracy stosuje unijne reguły konkurencji (europejska sieć konkurencji).

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1).

- (3) Art. 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 zobowiązuje krajowe organy ochrony konkurencji oraz krajowe sądy do stosowania art. 101 i 102 TFUE do porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw, uzgodnionych praktyk lub nadużywania pozycji dominującej, mogących wpływać na handel między państwami członkowskimi. W praktyce większość krajowych organów ochrony konkurencji ■ stosuje krajowe prawo konkurencji równoległe z art. 101 i 102 TFUE. W związku z tym niniejsza dyrektywa, której celem jest zapewnienie krajowym organom ochrony konkurencji gwarancji niezależności, zasobów oraz uprawnień w zakresie stosowania prawa i nakładania kar niezbędnych do skutecznego stosowania art. 101 i 102 TFUE, nieuchronnie ma wpływ na krajowe prawo konkurencji ■ , gdy jest stosowane równoległe przez krajowe organy ochrony konkurencji. ***Ponadto stosowanie przez krajowe organy ochrony konkurencji krajowego prawa konkurencji do porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw, lub uzgodnionych praktyk , które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi, nie powinno prowadzić do rozstrzygnięcia odmiennego niż rozstrzygnięcie dokonane na mocy prawa Unii przez dany krajowy organ ochrony konkurencji na podstawie art. 3 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Zatem w przypadkach gdy krajowe prawo konkurencji jest stosowane równoległe z prawem Unii, istotne jest, żeby krajowe organy ochrony konkurencji posiadały te same gwarancje niezależności, zasoby oraz uprawnienia w zakresie stosowania prawa i nakładania kar niezbędne do zapewnienia, aby nie doszło do odmiennego rozstrzygnięcia.***

- (4) Ponadto przyznanie krajowym organom ochrony konkurencji uprawnienia do uzyskiwania wszelkich informacji dotyczących przedsiębiorstwa będącego stroną postępowania, w tym w formie cyfrowej, niezależnie od nośnika, na jakim są one przechowywane, miałyby również wpływ na zakres uprawnień krajowych organów ochrony konkurencji w sytuacji, w której – na wczesnych etapach postępowania – organy te podejmują odpowiednią czynność dochodzeniową również na podstawie [] krajowego prawa konkurencji [] stosowanego równolegle z art. 101 i 102 TFUE. Przyznanie krajowym organom ochrony konkurencji uprawnień kontrolnych o zróżnicowanym zakresie – w zależności od tego, czy ostatecznie organy będą stosować jedynie krajowe prawo konkurencji [] czy również będą stosować równolegle art. 101 i 102 TFUE – obniżyłoby skuteczność stosowania prawa konkurencji na rynku wewnętrznym. Z tego względu zakres dyrektywy powinien objąć zarówno stosowanie wyłącznie art. 101 i 102 TFUE, jak i równoległe stosowanie w tej samej sprawie krajowego prawa konkurencji. W odniesieniu do ochrony oświadczeń w ramach programu łagodzenia kar oraz propozycji przystąpienia do procedury dobrowolnego poddania się karze pieniężnej niniejsza dyrektywa powinna również obejmować stosowanie wyłącznie krajowego prawa konkurencji.

- (5) W wielu przypadkach krajowe prawo nie zapewnia krajowym organom ochrony konkurencji niezbędnych gwarancji niezależności, zasobów ani uprawnień w zakresie stosowania prawa i nakładania kar, które to gwarancje i uprawnienia pozwalałyby tym organom na skuteczne stosowanie unijnych reguł konkurencji. W efekcie ograniczona zostaje zdolność tych organów do skutecznego stosowania art. 101 i 102 TFUE oraz stosowania krajowego prawa konkurencji ■ równolegle z art. 101 i 102 TFUE. Na przykład wielu krajowym organom ochrony konkurencji prawo krajowe nie zapewnia skutecznych narzędzi pozwalających na znalezienie dowodów naruszenia art. 101 i 102 TFUE lub na nakładanie kar na przedsiębiorstwa łamiące prawo; ponadto liczne krajowe organy ochrony konkurencji nie mają **odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych ani niezależności operacyjnej** umożliwiających skuteczne stosowanie art. 101 i 102 TFUE. Może to całkowicie uniemożliwić krajowym organom ochrony konkurencji podejmowanie działań w zakresie egzekwowania prawa lub ograniczenie takich działań. Brak gwarancji niezależności, zasobów i uprawnień w zakresie stosowania prawa i nakładania kar umożliwiających licznym krajowym organom ochrony konkurencji skuteczne stosowanie art. 101 i 102 TFUE oznacza, że postępowania prowadzone względem przedsiębiorstw stosujących praktyki antykonkurencyjne mogą mieć bardzo różnorodne rezultaty, w zależności od tego, w którym państwie członkowskim dane przedsiębiorstwo prowadzi działalność. Może się zdarzyć, że względem niektórych przedsiębiorstw w ogóle nie będzie się stosować postanowień art. 101 lub 102 TFUE albo stosowanie to może być nieskuteczne. Na przykład w niektórych państwach członkowskich przedsiębiorstwa mogą uniknąć obowiązku uiszczenia kary, jeśli dokonają restrukturyzacji.
- (6) Niejednolite egzekwowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE, stosowanych wyłącznie lub równolegle z krajowym prawem konkurencji ■ , odbiera szansę na usunięcie barier utrudniających wejście na rynek oraz utworzenie w całej Unii **sprawiedliwszych** konkurencyjnych rynków ■ , na których przedsiębiorstwa będą konkurować na podstawie własnych osiągnięć. Przedsiębiorstwa i konsumenci są szczególnie poszkodowani w tych państwach członkowskich, w których krajowe organy ochrony konkurencji mają mniejsze możliwości skutecznego egzekwowania prawa. Przedsiębiorstwa nie mogą konkurować na podstawie własnych osiągnięć tam, gdzie praktyki antykonkurencyjne wymykają się sankcjom, na przykład dlatego że nie można gromadzić dowodów praktyk antykonkurencyjnych lub dlatego że przedsiębiorstwa naruszające prawo mogą unikać obowiązku uiszczenia kar. Przedsiębiorstwa są zatem zniechęcane do wchodzenia na takie rynki oraz korzystania z przysługujących im praw do podejmowania działalności i dostarczania towarów lub świadczenia usług. Konsumenci zamieszkujący w państwach członkowskich, w których prawo egzekwuje się w mniejszym stopniu, nie mają szans na uzyskiwanie korzyści płynących ze skutecznego egzekwowania reguł konkurencji. Niejednolite stosowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE, stosowanych wyłącznie lub równolegle z krajowym prawem konkurencji ■ , w całej **Unii** zakłóca więc konkurencję na rynku wewnętrznym i zagraża jego prawidłowemu funkcjonowaniu.

- (7) Luki i ograniczenia w odniesieniu do narzędzi i gwarancji, jakie krajowe organy ochrony konkurencji mają do dyspozycji, osłabiają system równoległych uprawnień do egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE, który to system jest zaprojektowany jako spójna całość oparta na ścisłej współpracy w ramach europejskiej sieci konkurencji. Funkcjonowanie systemu zależy od tego, czy organy mogą wzajemnie na sobie polegać w zakresie ustalania faktów w imieniu drugiej strony **w celu wspierania współpracy i wzajemnej pomocy między państwami członkowskimi**. Jednak w sytuacji gdy niektóre krajowe organy ochrony konkurencji nadal nie mają do dyspozycji odpowiednich narzędzi służących ustalaniu faktów, system ten nie może sprawnie funkcjonować. Krajowe organy ochrony konkurencji nie są w stanie oferować sobie wzajemnej pomocy w innych istotnych kwestiach. Na przykład w większości państw członkowskich przedsiębiorstwa prowadzące działalność transgraniczną mogą unikać uiszczania kar dzięki temu, że nie mają siedziby prawnej na terytorium niektórych spośród państw członkowskich, w których prowadzą działalność. Ogranicza to motywację do zachowywania zgodności z art. 101 i 102 TFUE. Wynikające z tego nieskuteczne egzekwowanie prawa zakłóca konkurencję dla przedsiębiorstw przestrzegających prawa i podważa zaufanie konsumentów do rynku wewnętrznego, w szczególności w środowisku cyfrowym.

- (8) W celu zapewnienia, aby w Unii faktycznie istniał wspólny obszar egzekwowania reguł konkurencji gwarantujący przedsiębiorstwom działającym na rynku wewnętrznym bardziej wyrównane warunki działania oraz zmniejszający nierówność warunków dla konsumentów, należy wprowadzić **podstawowe** gwarancje niezależności, udostępnić **odpowiednie** zasoby **finansowe, ludzkie, techniczne i technologiczne** oraz zapewnić **minimalne** uprawnienia w zakresie egzekwowania prawa i nakładania kar podczas stosowania art. 101 i 102 TFUE i stosowania krajowego prawa konkurencji ■ równolegle z tymi artykułami, tak aby **krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji** mogły być w pełni skuteczne.
- (9) Stosowne jest oparcie niniejszej dyrektywy na dwóch podstawach prawnych – na art. 103 i 114 TFUE. Niniejsza dyrektywa obejmuje bowiem nie tylko stosowanie art. 101 i 102 TFUE oraz stosowanie krajowego prawa konkurencji ■ równolegle do tych artykułów, ale obejmuje również luki i ograniczenia w odniesieniu do narzędzi i gwarancji udostępnionych krajowym organom ochrony konkurencji do celów stosowania art. 101 i 102 TFUE, ponieważ takie luki i ograniczenia negatywnie wpływają zarówno na konkurencję, jak i na właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

- (10) Wprowadzenie *podstawowych* gwarancji w celu zapewnienia *jednolitego i* skutecznego stosowania art. 101 i 102 TFUE przez krajowe organy ochrony konkurencji powinno pozostawać bez uszczerbku dla zdolności państw członkowskich do utrzymania lub wprowadzenia szerszych gwarancji niezależności i zasobów *krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji*, jak również bardziej szczegółowych przepisów dotyczących uprawnień *krajowych organów ochrony konkurencji* w zakresie egzekwowania prawa i nakładania kar. W szczególności państwa członkowskie powinny mieć możliwość powierzenia krajowym organom ochrony konkurencji dodatkowych uprawnień, wychodzących poza podstawowy zestaw uprawnień przewidzianych w niniejszej dyrektywie, aby dodatkowo zwiększyć skuteczność tych organów, *takich jak uprawnienia do nakładania kar na osoby fizyczne lub, w drodze wyjątku, uprawnienie do przeprowadzania kontroli za zgodą podmiotów podlegających kontroli.*

- (11) Konieczne są natomiast szczegółowe zasady dotyczące warunków łagodzenia kar nakładanych za utrzymywanie tajnych karteli. Przedsiębiorstwa będą ujawniać dane o tajnych kartelach, w których uczestniczyły, jedynie wówczas, gdy będą dysponować dostateczną pewnością prawa odnośnie do możliwości uzyskania zwolnienia z kar. Znaczące różnice między programami łagodzenia kar w państwach członkowskich doprowadziły do braku pewności prawa dla potencjalnych wnioskodawców o złagodzenie kary. Może to osłabiać ich motywację do wnoszenia o złagodzenie kary. Jeżeli państwa członkowskie mogłyby wdrażać lub stosować **jaśniejsze i zharmonizowane** zasady łagodzenia kar w obszarze objętym niniejszą dyrektywą, nie tylko **przyczyniłoby się** to do realizacji celu, jakim jest utrzymanie motywacji wnioskodawców do ujawniania danych o tajnych kartelach z myślą o zapewnieniu jak największej skuteczności egzekwowania reguł konkurencji w Unii, ale również **zagwarantowałoby** równe warunki działania dla przedsiębiorstw działających na rynku wewnętrznym. Nie powinno to uniemożliwić państwom członkowskim stosowania programów łagodzenia kar nie tylko w odniesieniu do tajnych karteli, ale również w odniesieniu do innych naruszeń art. 101 ■ TFUE oraz równoważnych przepisów ■ **krajowego prawa konkurencji; nie uniemożliwia to też przyjmowania wniosków o złagodzenie kary, które osoby fizyczne złożyły w swoim imieniu. Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać także bez uszczerbku dla programów łagodzenia kar, które przewidują zwolnienie z sankcji wyłącznie w przypadku sądowych postępowań karnych w sprawie stosowania postanowień art. 101 TFUE.**

- (12) Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do przepisów krajowych w zakresie, w jakim przewidują one nakładanie sankcji karnych na osoby fizyczne, z wyjątkiem zasad regulujących kwestie wzajemnych powiązań między programami łagodzenia kar a nakładaniem sankcji na osoby fizyczne. *Niniejsza dyrektywa nie powinna również mieć zastosowania do przepisów krajowych przewidujących nakładanie kar administracyjnych na osoby fizyczne, które nie działają na rynku jako niezależne podmioty gospodarcze.*
- (13) *Na podstawie art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 państwa członkowskie mogą powierzyć egzekwowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE wyłącznie organowi administracyjnemu – co ma miejsce w większości jurysdykcji – lub zarówno organom sądowym, jak i administracyjnym. W tym ostatnim przypadku organ administracyjny ponosi w pierwszym rzędzie odpowiedzialność co najmniej za przeprowadzenie postępowania, podczas gdy organowi sądowemu zazwyczaj powierza się uprawnienie do podejmowania decyzji o nałożeniu kary i można go uprawnnić do podejmowania innych decyzji, np. o stwierdzeniu naruszenia art. 101 i 102 TFUE.*

- (14) Wykonywanie uprawnień, **w tym uprawnień dochodzeniowych**, przyznanych krajowym organom ochrony konkurencji **na mocy niniejszej dyrektywy** powinno podlegać odpowiednim gwarancjom, które będą spełniać co najmniej normy przewidziane w ogólnych zasadach prawa **Unii** i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, **zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście postępowań, które mogą doprowadzić do nałożenia kar**. Te gwarancje obejmują prawo do dobrej administracji i poszanowanie prawa przedsiębiorstwa do obrony, którego zasadniczym elementem jest prawo do bycia wysłuchanym.
- W szczególności przed podjęciem decyzji **o stwierdzeniu naruszenia** krajowe organy ochrony konkurencji powinny poinformować strony objęte postępowaniem o wstępnych zastrzeżeniach wniesionych wobec nich na podstawie art. 101 lub 102 TFUE **w formie szczegółowego uzasadnienia zarzutów lub podobnego środka**, a strony postępowania powinny mieć możliwość skutecznego przedstawienia swoich opinii w sprawie wniesionych zastrzeżeń. Aby móc skutecznie korzystać z prawa do obrony, strony, które powiadomiono o wstępnych zastrzeżeniach dotyczących domniemanego naruszenia art. 101 lub 102 TFUE, powinny mieć prawo dostępu do odnośnych akt sprawy przygotowanych przez krajowe organy ochrony konkurencji.

Prawo dostępu do akt sprawy powinno obowiązywać z zastrzeżeniem uzasadnionego interesu przedsiębiorstw polegającego na ochronie własnej tajemnicy przedsiębiorstwa i nie powinno obejmować poufnych informacji i dokumentów wewnętrznych krajowych organów ochrony konkurencji i Komisji ani korespondencji między nimi. Ponadto **w odniesieniu do** decyzji krajowych organów ochrony konkurencji, **w szczególności decyzji o stwierdzeniu naruszenia** art. 101 lub 102 TFUE **oraz o nałożeniu środków zaradczych lub grzywnien, adresaci** powinni mieć prawo do skutecznego środka odwoławczego przed sądem, zgodnie z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Takie ■ decyzje należy uzasadnić, aby umożliwić adresatom tych decyzji ustalenie powodów ich podjęcia oraz wykonanie prawa do skutecznego środka odwoławczego. **Ponadto zgodnie z prawem do dobrej administracji państwa członkowskie powinny zapewnić, aby krajowe organy ochrony konkurencji podczas stosowania art. 101 i 102 TFUE przeprowadzały postępowania w rozsądnych ramach czasowych z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych spraw.** Struktura tych gwarancji powinna zapewniać odpowiednią równowagę między poszanowaniem praw podstawowych przedsiębiorstw oraz obowiązkiem zagwarantowania skutecznego egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE.

- (15) ***Wymiana informacji między krajowymi organami ochrony konkurencji i wykorzystywanie tych informacji jako dowodu do celów stosowania art. 101 lub 102 TFUE powinny być zgodne z art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.***

- (16) Jednym z zasadniczych elementów skutecznego i jednolitego stosowania unijnych reguł konkurencji jest nadanie ***krajowym administracyjnym organom ochrony konkurencji*** uprawnień do stosowania art. 101 i 102 TFUE w sposób bezstronny i we wspólnym interesie, jakim jest skuteczne egzekwowanie tych reguł.
- (17) Aby zapewnić skuteczne i jednolite stosowanie art. 101 i 102 TFUE, należy wzmocnić niezależność ***operacyjną krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji***. W tym celu w prawie krajowym należy wyraźnie zapewnić, aby podczas stosowania art. 101 i 102 TFUE ***krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji*** były chronione przed ingerencją zewnętrzną lub naciskami politycznymi, które mogłyby zagrozić niezależności oceny analizowanych przez nie spraw. W tym celu należy uprzednio określić ***w prawie krajowym podstawy umożliwiające odwołanie ze stanowiska w krajowym administracyjnym organie ochrony konkurencji osób, które podejmują decyzje w ramach wykonywania uprawnień przewidzianych w art. 10, 11, 12, 13 i 16 niniejszej dyrektywy***, tak aby wyeliminować wszelkie uzasadnione wątpliwości odnośnie do bezstronności ***tych osób i ich*** odporności na czynniki zewnętrzne. ***Podobnie, w prawie krajowym należy uprzednio ustanowić jasne i przejrzyste zasady i procedury wyboru, rekrutacji lub mianowania tych osób. Ponadto, aby zapewnić bezstronność krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji, należy przewidzieć, że nakładane przez nie kary za naruszenia art. 101 i 102 TFUE nie powinny być wykorzystywane do bezpośredniego finansowania działania tych organów.***

- (18) Aby zapewnić niezależność *operacyjną krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji*, ich *szeftowie*, pracownicy i osoby, *które podejmują decyzje*, powinni postępować uczciwie i powstrzymywać się od działań niezgodnych z wykonywaniem przez nich obowiązków. *Aby* zapobiec sytuacji, w której niezależna ocena dokonywana przez takie osoby jest zagrożona, , *powinny one powstrzymać się od niezgodnych działań, zarobkowych lub niezarobkowych*, w okresie zatrudnienia *lub* kadencji oraz w rozsądnym okresie po ich zakończeniu
- (19) *Oznacza to*, że w okresie zatrudnienia *lub* kadencji *pracownicy i ci, którzy podejmują decyzje*, nie powinni mieć możliwości zajmowania się postępowaniami dotyczącymi stosowania art. 101 lub 102 TFUE, w których uczestniczyli lub które bezpośrednio dotyczą przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw, przez które zostali zatrudnieni lub z którymi są zawodowo powiązani w inny sposób, jeżeli mogłoby to podważyć ich bezstronność w danej sprawie. Podobnie *pracownicy i ci, którzy podejmują decyzje*, oraz *ich bliscy krewni* nie powinni mieć żadnych interesów w przedsiębiorstwach lub organizacjach, które są przedmiotem postępowania – z udziałem tych osób – w sprawie stosowania postanowień art. 101 lub 102 TFUE, jeżeli mogłoby to podważyć bezstronność tych osób w danej sprawie. *Oceniając, czy w danej sprawie bezstronność tych osób może zostać ograniczona, należy wziąć pod uwagę charakter, rozmiar i zakres posiadanych interesów a także poziom zaangażowania lub uczestnictwa danej osoby. W przypadku gdy konieczne jest zapewnienie bezstronności postępowania i procesu podejmowania decyzji, dana osoba powinna być zobowiązana do wyłączenia się z danej sprawy.*

- (20) *Oznacza to także, że przez rozsądny okres po zakończeniu pracy w krajowym administracyjnym organie ochrony konkurencji byli pracownicy lub podejmujący decyzje, którzy wykonują zawód związany z postępowaniem dotyczącym stosowania art. 101 lub 102 TFUE, którym to postępowaniem zajmowali się w okresie zatrudnienia lub kadencji, nie powinni być zaangażowani w tę samą sprawę w ramach nowego zajęcia.*

Długość tego okresu można określić uwzględniając charakter nowego zajęcia tych osób oraz stopień ich zaangażowania oraz odpowiedzialności w tym samym postępowaniu, w którym uczestniczyli w okresie zatrudnienia lub kadencji w krajowym administracyjnym organie ochrony konkurencji.

- (21) *Bez uszczerbku dla stosowania bardziej rygorystycznych przepisów krajowych, każdy krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji powinien opublikować kodeks postępowania, który będzie zawierał zasady dotyczące konfliktów interesów.*

- (22) Niezależność *operacyjna krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji* nie powinna wykluczać ani kontroli sądowej, ani nadzoru parlamentarnego, o ile jest to zgodne z przepisami krajowymi. Wymogi w zakresie odpowiedzialności powinny również przyczyniać się do zapewnienia wiarygodności i umocowania prawnego działań *krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji*. Proporcjonalne wymogi w zakresie rozliczalności obejmują sporządzanie przez *krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji* okresowych sprawozdań ze swojej działalności i przedstawianie ich organowi rządowemu lub parlamentarnemu. *Krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji* mogą także podlegać kontroli, a ich wydatki mogą być monitorowane, pod warunkiem że nie ma to wpływu na ich niezależność.

- (23) ***Krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji*** powinny mieć możliwość szeregowania pod względem ważności swoich postępowań dotyczących egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE w celu efektywnego wykorzystania swoich zasobów oraz skupienia się na zapobieganiu praktykom antykonkurencyjnym, które zakłócają konkurencję na rynku wewnętrznym, i kładzeniu kresu takich praktyk. W tym celu organy te powinny mieć możliwość odrzucania skarg ze względu na to, że nie są one priorytetowe, ***z wyjątkiem – w stosownych przypadkach – skarg składanych przez organy publiczne, które wykonują uprawnienia do stosowania postanowień art. 101 i 102 TFUE oraz krajowego prawa konkurencji wspólnie z krajowym administracyjnym organem ochrony konkurencji.*** Nie powinno to naruszać uprawnień ***krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji*** do odrzucania skarg z innych powodów, takich jak brak właściwości, lub brak podstaw do podjęcia działania z ich strony. ***W przypadku formalnie złożonych skarg takie odrzucenia powinny podlegać skutecznym środkom odwoławczym zgodnie z prawem krajowym. Uprawnienie krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji*** do szeregowania pod względem ważności postępowań dotyczących egzekwowania prawa jest bez uszczerbku dla prawa rządów państw członkowskich do ustalania ***zasad*** polityki ogólnej lub do wydawania krajowym ***administracyjnym*** organom ochrony konkurencji wytycznych w odniesieniu do priorytetów, które to zasady i wytyczne nie są powiązane z ***badaniami sektorowymi ani*** konkretnymi postępowaniami dotyczącymi egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE.

- (24) *Krajowe organy ochrony konkurencji* powinny dysponować *wystarczającymi* zasobami, jeżeli chodzi o *wykwalifikowanych pracowników zdolnych do przeprowadzania fachowych ocen prawnych i ekonomicznych*, o środki finansowe, *wiedzę techniczną i technologiczną* oraz wyposażenie, *w tym odpowiednie narzędzia informatyczne*, aby organy te były w stanie wykonywać swoje zadania podczas stosowania art. 101 i 102 TFUE. W przypadku gdy obowiązki i uprawnienia krajowych organów ochrony konkurencji wynikające z prawa krajowego zostaną rozszerzone, państwa członkowskie powinny zapewnić krajowym organom ochrony konkurencji zasoby niezbędne do skutecznego wykonywania tych zadań.
- (25) *Należy wzmocnić niezależność krajowych organów ochrony konkurencji poprzez umożliwienie im podejmowania samodzielnych decyzji o wykorzystaniu środków budżetowych na cele związane z wykonywaniem swoich obowiązków, bez uszczerbku dla krajowych przepisów i procedur budżetowych.*
- (26) *W celu zapewnienia, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji dysponowały zasobami niezbędnymi do wykonywania swoich zadań, można rozważyć różne sposoby finansowania, np. finansowanie ze źródeł innych niż budżet państwa.*
- (27) *W celu zapewnienia skutecznego monitorowania wdrażania niniejszej dyrektywy państwa członkowskie powinny zapewnić, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji przedstawiały organowi rządowemu lub parlamentarnemu sprawozdania okresowe dotyczące swojej działalności i zasobów. Sprawozdania te powinny zawierać informacje o mianowaniu i odwoływaniu członków organu decyzyjnego, o ilości zasobów przydzielonych w danym roku oraz o zmianach tej ilości w porównaniu z latami poprzednimi. Sprawozdania takie powinny być publicznie dostępne.*

- (28) Aby móc skutecznie egzekwować postanowienia art. 101 i 102 TFUE, krajowe organy ochrony konkurencji muszą dysponować zestawem minimalnych uprawnień dochodzeniowych i decyzyjnych.
- (29) ***Krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji*** powinny na każdym etapie prowadzonego przez siebie postępowania mieć skuteczne uprawnienia dochodzeniowe umożliwiające wykrywanie porozumień, decyzji lub praktyk uzgodnionych, których zakazuje art. 101 TFUE, bądź wszelkich nadużyć pozycji dominującej, których zakazuje art. 102 TFUE. ***Krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji*** powinny mieć możliwość stosowania ***tych uprawnień względem przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw, które są stroną postępowań dotyczących stosowania art. 101 i 102 TFUE, a także względem innych uczestników rynku, którzy mogą posiadać informacje mające znaczenie dla takiego postępowania. Nadanie takich faktycznych uprawnień dochodzeniowych wszystkim krajowym administracyjnym organom ochrony konkurencji powinno zapewnić, aby były one w stanie udzielać sobie nawzajem skutecznej pomocy, gdy zostaną poproszone o przeprowadzenie kontroli lub o ustalenie faktów w dowolny inny sposób na własnym terytorium w imieniu i na potrzeby innego krajowego organu ochrony konkurencji na podstawie art. 22 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.***

- (30) Uprawnienia dochodzeniowe krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji powinny być dostosowane do wyzwań związanych z egzekwowaniem prawa w środowisku cyfrowym i powinny pozwalać krajowym organom ochrony konkurencji na uzyskiwanie wszelkich informacji dotyczących przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw będących przedmiotem czynności dochodzeniowej w formie cyfrowej, w tym danych uzyskanych z użyciem technik kryminalistycznych, niezależnie od nośników, na jakim te informacje są przechowywane, takich jak laptopy, telefony komórkowe, inne urządzenia przenośne **lub przechowywanie w chmurze**.
- (31) Krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji powinny **móc przeprowadzać wszelkie niezbędne kontrole lokali przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw, jeżeli – zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – są w stanie wykazać, że istnieje** uzasadnione podejrzenie, że doszło do naruszenia art. 101 lub 102 TFUE. **Niniejsza dyrektywa nie powinna uniemożliwiać państwom członkowskim nałożenia wymogu udzielenia przez krajowy organ sądowy uprzedniej zgody na takie kontrole.**

- (32) Aby można było skutecznie skorzystać z uprawnienia krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji do przeprowadzania kontroli, uprawnienie to powinno umożliwiać tym organom dostęp do informacji, które są dostępne dla przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw lub osób objętych kontrolą i które mają związek z przedsiębiorstwem lub związkiem przedsiębiorstw objętym postępowaniem.
- Uprawnienie to powinno m.in. pozwalać na poszukiwanie dokumentów, akt lub danych na urządzeniach, które nie zostały wcześniej dokładnie określone. Bez takiego uprawnienia nie byłoby możliwe uzyskiwanie informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania, w przypadkach gdy przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw przyjmują postawę uniemożliwiającą lub hamującą przeprowadzenie kontroli lub odmawiają współpracy. Uprawnienie do badania ksiąg lub rejestrów powinno obejmować wszystkie formy korespondencji, w tym wiadomości elektroniczne, niezależnie od tego, czy zostały oznaczone jako nieprzeczytane lub zostały usunięte.***
- (33) W celu ograniczenia niepotrzebnego przedłużania kontroli krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji powinny mieć uprawnienie do kontynuowania przeszukiwania ***i do wyboru*** kopii lub wyciągów z ksiąg i rejestrów dotyczących działalności kontrolowanych przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw w lokalu organu lub w innych wyznaczonych lokalach. ***Podczas takich przeszukiwań należy stale zapewniać należyte poszanowanie prawa przedsiębiorstw do obrony.***

- (34) Doświadczenie pokazuje, że rejestry przedsiębiorstwa mogą być przechowywane w miejscach zamieszkania dyrektorów, ***kadry zarządzającej i innych pracowników przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw, zwłaszcza*** ze względu na coraz powszechniejsze korzystanie z bardziej elastycznych rozwiązań w zakresie pracy. Aby zapewnić skuteczność kontroli, krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji powinny mieć uprawnienie do wchodzenia do lokali, również prywatnych lokali mieszkalnych, ***jeżeli są w stanie wykazać***, że istnieje uzasadnione podejrzenie, że ***w lokalach tych przechowywane są*** rejestry przedsiębiorstwa ■, które mogą mieć znaczenie dla udowodnienia ***naruszenia*** art. 101 lub 102 TFUE. Wykonanie ***tego*** uprawnienia powinno zależeć od tego, czy ***krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji uzyskał*** uprzednią zgodę ***krajowego*** organu sądowego, ***którym w niektórych krajowych systemach prawnych może być także prokurator***. Nie powinno to uniemożliwiać państwom członkowskim powierzania – ***w skrajnie pilnych przypadkach*** – zadań krajowego organu sądowego krajowemu administracyjnemu organowi ochrony konkurencji działającemu w charakterze organu sądowego ***lub*** – ***w drodze wyjątku*** – ***nadania uprawnienia do przeprowadzania takich kontroli za zgodą objętych nimi podmiotów. Krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji może powierzyć przeprowadzanie takich kontroli policji lub równoważnemu organowi ścigania, pod warunkiem że kontrola jest przeprowadzana w obecności przedstawiciela krajowego administracyjnego organu ochrony konkurencji. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla prawa krajowego administracyjnego organu ochrony konkurencji do samodzielnego przeprowadzania kontroli oraz uzyskania niezbędnej pomocy ze strony policji lub równoważnego organu ścigania, w tym pomocy udzielonej tytułem środka zapobiegawczego, w celu przełamania ewentualnego oporu podmiotów objętych kontrolą.***

- (35) Krajowe organy ochrony konkurencji powinny mieć skuteczne uprawnienia umożliwiające im żądanie od *przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw dostarczenia informacji niezbędnych do wykrycia naruszeń art. 101 i 102 TFUE. W tym celu krajowe organy ochrony konkurencji powinny móc zażądać ujawnienia informacji, które umożliwiłyby im prowadzenie dochodzenia w sprawie domniemanych naruszeń.* Uprawnienia te powinny obejmować prawo do żądania informacji *w dowolnej formie cyfrowej, w tym e-maili i wiadomości przesyłanych za pomocą komunikatorów*, niezależnie od tego, gdzie są one przechowywane, *w tym w chmurze i na serwerach*, pod warunkiem że *przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw* będące adresatami wniosku o informacje mają dostęp do tych informacji. *Skutkiem wykonania tego prawa nie powinno być nałożenie na przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw obowiązku, który byłby nieproporcjonalny wobec potrzeb postępowania. Na przykład nie powinno to skutkować nadmiernymi kosztami lub wysiłkami ponoszonymi przez obciążeniem przedsiębiorstwo lub związku przedsiębiorstw. Chociaż prawo do żądania informacji ma zasadnicze znaczenie dla wykrywania naruszeń, wnioski o udzielenie informacji powinny mieć odpowiedni zakres. Nie powinny zmuszać przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw do przyznania, że popełniło naruszenie, gdyż ciężar dowodu spoczywa na krajowych organach ochrony konkurencji. Powinno to być bez uszczerbku dla spoczywającego na przedsiębiorstwach lub związkach przedsiębiorstw obowiązku udzielenia odpowiedzi na pytania o fakty i dostarczenia dokumentów. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny także dysponować skutecznymi narzędziami umożliwiającymi im żądanie od innych osób fizycznych lub prawnych dostarczenia informacji, które mogą mieć znaczenie dla stosowania art. 101 i 102 TFUE. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę w zakresie ustanawiania zasad proceduralnych dotyczących takich wniosków o udzielenie informacji, np. w odniesieniu do formy prawnej takich wniosków, pod warunkiem że zasady te pozwolą na skuteczne korzystanie z tego narzędzia.* Doświadczenie pokazuje *także, że cennym źródłem informacji w należycie uzasadnionym i rzetelnym procesie egzekwowania prawa mogą być informacje dostarczane dobrowolnie w odpowiedzi na niewiążące wnioski o informacje. Również dostarczanie informacji z własnej inicjatywy przez strony trzecie, np. konkurentów, klientów i konsumentów na rynku, może przyczyniać się do skutecznego egzekwowania prawa i krajowe organy ochrony konkurencji powinny do tego zachęcać.*

- (36) *Doświadczenie pokazuje, że uprawnienie do prowadzenia przesłuchań jest użytecznym narzędziem gromadzenia dowodów i pomaga organom ochrony konkurencji ocenić wartość dowodów już zgromadzonych. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny dysponować skutecznymi środkami wzywania na przesłuchanie przedstawicieli przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw przedstawicieli innych osób prawnych oraz osób fizycznych, które mogą mieć informacje mające znaczenie dla stosowania art. 101 i 102 TFUE. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę w zakresie ustanawiania zasad regulujących prowadzenie takich przesłuchań, pod warunkiem że zasady te pozwolą na skuteczne korzystanie z tego narzędzia.*

- (37) *Nieodzowne jest umożliwienie krajowym organom ochrony konkurencji żądania od przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw doprowadzenia do zaprzestania naruszeń art. 101 lub 102 TFUE, w tym w sytuacjach gdy naruszenie ma nadal miejsce po formalnym wszczęciu postępowania przez krajowe organy ochrony konkurencji. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny mieć **ponadto** do dyspozycji skuteczne narzędzia umożliwiające przywrócenie konkurencji **na rynku za pomocą proporcjonalnych środków zaradczych o charakterze strukturalnym lub behawioralnym, które będą proporcjonalne do popełnionego naruszenia i konieczne do zaprzestania naruszenia. Zasada proporcjonalności wymaga, by spośród dwóch równie skutecznych środków zaradczych krajowe organy ochrony konkurencji wybrały środek, który jest najmniej uciążliwy dla danego przedsiębiorstwa. Środki zaradcze o charakterze strukturalnym, takie jak obowiązek pozbycia się udziałów w konkurencyjnym podmiocie lub zamknięcie jednostki gospodarczej, wpływają na aktywa przedsiębiorstwa i mogą zostać uznane za bardziej obciążające dla niego niż środki o charakterze behawioralnym. Jednak nie powinno to uniemożliwiać krajowym organom ochrony konkurencji stwierdzenia, że okoliczności danego naruszenia uzasadniają nałożenie środka o charakterze strukturalnym, gdyż będzie on skuteczniejszy niż środek o charakterze behawioralnym w odniesieniu do zaprzestania naruszenia.***

(38) *Środki tymczasowe mogą być ważnym narzędziem gwarantującym, że – podczas gdy postępowanie jest w toku – naruszenie będące jego przedmiotem nie zakłóca konkurencji w sposób poważny ani nieodwracalny. Narzędzie to służy uniknięciu na rynku zmian, które byłoby bardzo trudno odwrócić za pomocą decyzji krajowego organu ochrony konkurencji po zakończeniu postępowania. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny zatem być uprawnione do nakładania środków tymczasowych w drodze decyzji. Jako minimum uprawnienie to powinno być stosowane w sprawach, w których krajowy organ ochrony konkurencji stwierdził prima facie naruszenie art. 101 lub 102 TFUE, oraz wówczas gdy istnieje ryzyko poważnego i nieodwracalnego zakłócenia konkurencji. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę w zakresie przyznawania krajowym organom ochrony konkurencji szerszych uprawnień do nakładania środków tymczasowych. Decyzja nakładająca środki tymczasowe powinna obowiązywać jedynie w określonym terminie, który upływa wraz z zakończeniem postępowania przez krajowy organ ochrony konkurencji, lub w ustalonym okresie, który może zostać przedłużony, jeżeli jest to konieczne i stosowne. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby legalność, w tym proporcjonalność, takich środków tymczasowych mogła podlegać przeglądowi w ramach przyspieszonych procedur odwoławczych lub innych procedur, które także przewidują przyspieszoną kontrolę sądową. Ponadto państwa członkowskie powinny stworzyć warunki niezbędne do zapewnienia, aby krajowe organy ochrony konkurencji mogły korzystać ze środków tymczasowych w praktyce. Istnieje szczególna potrzeba umożliwienia wszystkim organom ochrony konkurencji reagowania na rozwój sytuacji na szybko zmieniających się rynkach, a w związku z tym należy rozważyć korzystanie – w ramach europejskiej sieci konkurencji – ze środków tymczasowych oraz uwzględniać te doświadczenia podczas przygotowywania odpowiednich instrumentów niewiążących lub podczas przeglądu niniejszej dyrektywy w przyszłości.*

- (39) Jeżeli w toku postępowania, które może prowadzić do zakazania danego porozumienia lub danej praktyki, przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw przedstawiają krajowym organom ochrony konkurencji zobowiązania uwzględniające zastrzeżenia tych organów, krajowe organy ochrony konkurencji powinny mieć możliwość przyjęcia decyzji, które nadadzą tym zobowiązaniom wiążącą moc i umożliwią ich wyegzekwowanie od tych przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw. ***Zasadniczo takie decyzje w sprawie zobowiązań nie są właściwe w przypadku tajnych karteli, w odniesieniu do których krajowe organy ochrony konkurencji powinny nałożyć kary. W decyzjach dotyczących zobowiązań powinno się stwierdzać, że krajowe organy ochrony konkurencji nie mają już podstaw do podejmowania działań, bez rozstrzygania, czy nastąpiło naruszenie art. 101 lub 102 TFUE. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny same decydować, czy zaakceptować wspomniane zobowiązania.*** Decyzje dotyczące zobowiązań są bez uszczerbku dla uprawnień organów ochrony konkurencji i sądów krajowych do stwierdzania naruszenia prawa i rozstrzygania w poszczególnych sprawach. ***Ponadto skuteczne środki monitorowania przestrzegania przez przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw zobowiązań oraz skuteczne środki nakładania sankcji w przypadku nieprzestrzegania zobowiązań okazały się skutecznym narzędziem dla organów ochrony konkurencji. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny dysponować skutecznymi środkami umożliwiającymi wznowienie postępowania w przypadkach gdy nastąpiły istotne zmiany odnośnie do któregośkolwiek z faktów, na których opierała się decyzja dotycząca zobowiązania, gdy przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw działało wbrew swoim zobowiązaniom lub gdy decyzja dotycząca zobowiązania została podjęta na podstawie niekompletnych, nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji dostarczonych przez strony.***

- (40) Aby zapewnić skuteczne i jednolite egzekwowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE, krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji powinny być uprawnione albo do samodzielnego bezpośredniego nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar na przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw za naruszenia art. 101 lub 102 *TFUE w prowadzonym przez siebie postępowaniu, w szczególności w postępowaniu administracyjnym – pod warunkiem że takie postępowanie przewiduje możliwość bezpośredniego nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar* – albo do występowania o nałożenie kar w postępowaniu sądowym innym niż karne. Jest to bez uszczerbku dla przepisów krajowych, które za naruszenie art. 101 i 102 TFUE przewidują nakładanie sankcji *na przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw* przez sądy w postępowaniu karnym, *w przypadku gdy dane naruszenie stanowi przestępstwo w rozumieniu prawa krajowego i pod warunkiem że nałożenie sankcji nie wpływa na skuteczne i jednolite egzekwowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE.*

- (41) Aby zapewnić, by przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw *były zmotywowane do* respektowania działań *dochodzeniowych* i decyzyjnych krajowych organów ochrony konkurencji, krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji powinny być w stanie nakładać skuteczne kary za nierespektowanie *środków i decyzji, o których mowa w art. 6, 8, 9, 10, 11 i 12*, dokonując tego albo samodzielnie bezpośrednio w *prowadzonym przez siebie* postępowaniu, albo występując o nałożenie takich kar w postępowaniu sądowym innym niż karne. Jest to bez uszczerbku dla przepisów krajowych, które przewidują nakładanie takich karna *przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw* przez sądy w sądowym postępowaniu karnym. ■
- (42) *Zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej w postępowaniu toczącym się przed krajowymi administracyjnymi organami ochrony konkurencji lub – jak w przypadku postępowania sądowego innego niż karne – kary powinny być nakładane w przypadku gdy naruszenia dopuszczono się umyślnie lub w wyniku zaniedbania. Pojęcia umyślności i zaniedbania należy interpretować zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie stosowania art. 101 i 102 TFUE, a nie tak jak pojęcia umyślności i zaniedbania w postępowaniach prowadzonych przez organy ścigania w sprawach karnych. Pozostaje to bez uszczerbku dla przepisów krajowych przewidujących, że stwierdzenie naruszenia musi być oparte na kryterium odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, pod warunkiem że jest to zgodne z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na krajowe przepisy dotyczące standardu dowodu ani na spoczywający na krajowych organach ochrony konkurencji obowiązek ustalenia okoliczności danej sprawy, pod warunkiem że takie przepisy i obowiązki są zgodne z zasadami ogólnymi prawa Unii.* ■

- (43) *Kary należy określać proporcjonalnie do całkowitego światowego obrotu odnośnych przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw.*
- (44) *Okresowe kary pieniężne są jednym z podstawowych narzędzi gwarantujących, że krajowe organy ochrony konkurencji dysponują skutecznymi sposobami, aby eliminować stale i przyszłe nierespektowanie przez przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw wprowadzonych przez te organy środków i decyzji, o których mowa w art. 6, 8, 9, 10, 11 i 12. Okresowe kary pieniężne nie powinny mieć zastosowania w przypadku stwierdzenia naruszeń, których dopuszczono się w przeszłości. Uprawnienie do nakładania okresowych kar pieniężnych pozostaje bez uszczerbku dla uprawnienia krajowych organów ochrony konkurencji do nakładania kar za nierespektowanie środków, o których mowa w art. 13 ust. 2. Kary te należy określać proporcjonalnie do średniego dziennego całkowitego światowego obrotu odnośnych przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw.*
- (45) *Do celów nakładania kar i okresowych kar pieniężnych termin „decyzja” powinien obejmować środki o wiążących skutkach prawnych dla adresata, które mogą wpływać na jego interesy poprzez wyraźną zmianę jego sytuacji prawnej.*

- (46) Aby zapewnić skuteczne i jednolite stosowanie art. 101 i 102 TFUE, pojęcie przedsiębiorstwa zawarte w art. 101 i 102 TFUE, które należy stosować zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, oznacza jednostkę gospodarczą, nawet jeśli składa się ona z kilku osób fizycznych lub prawnych. W związku z tym krajowe organy ochrony konkurencji powinny móc stosować pojęcie przedsiębiorstwa w celu znalezienia odpowiedzialnej spółki dominującej i nałożenia na nią kar za praktykę stosowaną w jednej z jej spółek zależnych, w przypadku gdy spółka dominująca i jej spółka zależna stanowią jedną jednostkę gospodarczą. Aby zapobiec unikaniu przez przedsiębiorstwa odpowiedzialności za uiszczenie kary nałożonej za naruszenie art. 101 i 102 TFUE przez wprowadzanie zmian prawnych lub organizacyjnych, krajowe organy ochrony konkurencji powinny mieć możliwość znalezienia następców prawnych lub gospodarczych przedsiębiorstwa ponoszącego odpowiedzialność i nałożyć na nich kary za naruszenia art. 101 i 102 TFUE zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

- (47) Aby kary nakładane za naruszenie art. 101 i 102 TFUE odzwierciedlały znaczenie ekonomiczne naruszenia, krajowe organy ochrony konkurencji powinny uwzględniać jego wagę. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny także móc wyznaczać kary proporcjonalne do czasu trwania naruszenia. Czynniki te należy oceniać zgodnie ze *stosownym* orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej *w sposób gwarantujący skutek odstraszający*. Oceny *wagi naruszenia należy dokonywać indywidualnie w każdym przypadku w odniesieniu do wszystkich kategorii naruszeń, z uwzględnieniem wszystkich* okoliczności sprawy ■ . *Czynniki, które można uwzględnić, to m.in. charakter naruszenia, łączny udział w rynku wszystkich odnośnych przedsiębiorstw, zakres geograficzny naruszenia, fakt, czy do naruszenia faktycznie doszło, wartość towarów i usług przedsiębiorstwa, których naruszenie bezpośrednio lub pośrednio dotyczy, oraz wielkość i pozycja rynkowa danego przedsiębiorstwa.*
- Powtarzające się naruszenia ze strony tego samego sprawcy świadczą o jego skłonności do ich popełniania i są w związku z tym bardzo znaczącym sygnałem ■ , że konieczne jest zaostrenie kary w celu uzyskania skutku odstraszającego. *W związku z tym krajowe organy ochrony konkurencji powinny mieć możliwość* podwyższenia kary, jaka ma zostać nałożona na przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw, jeżeli Komisja lub *krajowy organ ochrony konkurencji* uprzednio podjęły decyzję stwierdzającą, że to samo przedsiębiorstwo lub ten sam związek przedsiębiorstw naruszyły art. 101 lub 102 TFUE oraz że to przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw w dalszym ciągu popełniają to samo naruszenie lub popełniają podobne naruszenie. *Zgodnie z dyrektywą 2014/104/UE krajowe organy ochrony konkurencji powinny móc uwzględniać wszelkie odszkodowania wypłacone w wyniku ugody. Ponadto w wyjątkowych sytuacjach organy te powinny móc uwzględniać rentowność danego przedsiębiorstwa.*

- (48) Doświadczenie pokazuje, że do naruszeń reguł konkurencji regularnie przyczyniają się związki przedsiębiorstw, a zatem krajowe organy ochrony konkurencji powinny być w stanie skutecznie nakładać kary na te związki. Należy przewidzieć, że w ocenie wagi naruszenia przeprowadzanej w celu ustalenia kwoty kary w postępowaniu wszczętym przeciwko związkowi przedsiębiorstw – w przypadku gdy naruszenie dotyczy działalności jego członków – **można uwzględnić** sumę sprzedaży towarów i usług, której bezpośrednio lub pośrednio dotyczy naruszenie i którą osiągnęły przedsiębiorstwa będące członkami tego związku. ***W przypadku gdy kara zostaje nałożona nie tylko na związek, ale także na jego członków, obrót osiągnięty przez członków, na których nałożono karę, nie powinien być uwzględniany podczas obliczania kwoty kary nakładanej na związek.*** W celu zapewnienia skutecznego ściągania kar nałożonych na związki przedsiębiorstw za naruszenia, jakich się dopuściły, konieczne jest ustalenie warunków gwarantujących krajowym organom ochrony konkurencji **możliwość** domagania się uiszczenia kary od członków związku, w przypadku gdy związek nie jest wypłacalny. Czyniąc to, krajowe organy ochrony konkurencji powinny brać pod uwagę względną wielkość przedsiębiorstw należących do związku, a szczególnie sytuację małych i średnich przedsiębiorstw. Uiszczenie kary przez jednego członka związku lub kilku jego członków pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które przewidują ściągnięcie zapłaconej kwoty od innych członków związku.

- (49) Skutki odstraszające kar są w Unii bardzo zróżnicowane, a w niektórych państwach członkowskich maksymalna kwota kary, jaką można nałożyć, jest bardzo niska. W celu zapewnienia, aby kary nakładane przez krajowe organy ochrony konkurencji miały skutek **odstraszający**, maksymalna kwota kary, jaką można nałożyć **za każde naruszenie art. 101 lub 102 TFUE**, powinna zostać ustalona na poziomie nie niższym niż 10 % całkowitego światowego obrotu danego przedsiębiorstwa. Nie powinno to uniemożliwiać utrzymania lub wprowadzenia przez państwa członkowskie wyższej maksymalnej kary, jaką można nałożyć.
- (50) Programy łagodzenia kar są jednym z podstawowych narzędzi umożliwiających wykrywanie tajnych karteli; a zatem przyczyniają się one do skutecznego ścigania najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji i nakładania za nie kar. Między programami łagodzenia kar obowiązującymi w poszczególnych państwach członkowskich istnieją jednak obecnie znaczne różnice. Na skutek tych różnic przedsiębiorstwa dopuszczające się naruszeń nie mają pewności prawa co do warunków, na jakich mogą one ubiegać się o złagodzenie kary, a także nie mają pewności co do ich statusu, jeżeli chodzi o zwolnienie z kary w ramach odnośnych programów łagodzenia kar. Ten brak pewności może osłabiać motywację potencjalnych wnioskodawców do wnoszenia o złagodzenie kary. To z kolei może obniżać skuteczność egzekwowania reguł konkurencji w Unii, gdyż wykrywanych jest mniej tajnych karteli.

- (51) Różnice między programami łagodzenia kar na szczeblu państw członkowskich mogą także zagrażać równości warunków działania dla przedsiębiorstw prowadzących działalność na rynku wewnętrznym. Należy w związku z tym zwiększyć pewność prawa *dla przedsiębiorstw na rynku wewnętrznym i atrakcyjność programów łagodzenia kar w całej Unii*, zmniejszając wspomniane różnice *poprzez umożliwienie – na tych samych warunkach – wszystkim krajowym organom ochrony konkurencji zwalnianie z kar, obniżanie ich kwoty oraz przyjmowanie wniosków w formie uproszczonej. W przyszłości może okazać się, że europejska sieć konkurencji musi podjąć dalsze działania ujednolicające programy łagodzenia kar.*
- (52) Jeżeli spełnione są pewne warunki, krajowe organy ochrony konkurencji powinny móc zwalniać przedsiębiorstwa z kar lub obniżać ich kwotę. *Związki przedsiębiorstw prowadzące działalność gospodarczą we własnym imieniu powinny mieć możliwość uzyskania zwolnienia z kar lub obniżenia ich kwoty, w przypadku gdy związki te uczestniczą w domniemanym kartelu we własnym imieniu, a nie w imieniu swoich członków.*
- (53) *Żeby dany kartel został uznany za kartel tajny, nie wszystkie aspekty danej praktyki muszą być tajne. W szczególności dany kartel można uznać za kartel tajny, gdy elementy kartelu, które utrudniają wykrycie pełnego zakresu danej praktyki, nie są znane społeczeństwu, klientom lub dostawcom.*

- (54) *Aby kwalifikować się do złagodzenia kary, wnioskodawca powinien zakończyć swój udział w domniemanym tajnym kartelu, z wyjątkiem przypadków, gdy krajowy organ ochrony konkurencji uzna, że kontynuowanie udziału jest w racjonalnym zakresie konieczne do zachowania skuteczności prowadzonego postępowania i, przykładowo, do zapewnienia, by inni domniemani uczestnicy kartelu nie zorientowali się – zanim krajowy organ ochrony konkurencji podejmie czynności dochodzeniowe, takie jak niezapowiedziana kontrola – że organ ten dowiedział się o domniemanym kartelu.*
- (55) *Aby kwalifikować się do złagodzenia kary, wnioskodawca powinien w sposób rzeczywisty, całkowity, stały i sprawny współpracować z krajowym organem ochrony konkurencji. Oznacza to m.in., że rozważając złożenie wniosku do krajowego organu ochrony konkurencji, wnioskodawca nie powinien niszczyć, fałszować ani ukrywać dowodów istnienia domniemanego tajnego kartelu. W przypadku gdy przedsiębiorstwo rozważa złożenie wniosku, istnieje ryzyko, że jego dyrektorzy, kadra zarządzająca i inni pracownicy mogą zniszczyć dowody, aby ukryć swój udział w kartelu, ale niszczenie dowodów może nastąpić także z innych powodów. W związku z tym krajowe organy ochrony konkurencji powinny uwzględnić konkretne okoliczności, w których dowód został zniszczony, oraz znaczenie takiego zniszczenia, analizując, czy zniszczenie dowodu nie budzi wątpliwości co do rzeczywistej współpracy ze strony wnioskodawcy.*

- (56) *Aby spełnić kryterium, zgodnie z którym współpraca ma być rzeczywista, całkowita, stała i sprawna, wnioskodawca, rozważając złożenie wniosku do krajowego organu ochrony konkurencji, nie powinien ujawniać faktów ani treści ewentualnego wniosku nikomu z wyjątkiem innych krajowych organów ochrony konkurencji, Komisji lub organów ochrony konkurencji państw trzecich. Nie uniemożliwia to wnioskodawcy poinformowania o swoich działaniach innych organów publicznych, zgodnie ze stosownymi przepisami, lecz tylko uniemożliwia mu ujawnienie faktu, że rozważa on wniesienie o złagodzenie kary, oraz złożenie tym organom oświadczeń w ramach programu łagodzenia kar. Jednak wypełniając swoje obowiązki na mocy tych stosownych przepisów, wnioskodawca powinien także mieć na uwadze, że ważne jest, aby nie wyrzucić negatywnego wpływu na ewentualne postępowanie prowadzone przez krajowe organy ochrony konkurencji.*
- (57) Wnioskodawcy powinni mieć możliwość **przedkładania** na piśmie **oświadczeń** w ramach programu łagodzenia kar **dotyczących pełnych wniosków lub wniosków w formie uproszczonej**, a krajowe organy ochrony konkurencji powinny również dysponować systemem, który umożliwia **im** przyjmowanie takich oświadczeń albo w formie ustnej, albo w inny sposób, **co zapobiegnie sytuacji, w której wnioskodawca będzie mógł wejść w posiadanie takich przedłożonych oświadczeń lub przejąć nad nimi pieczę lub kontrolę. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny móc zdecydować, w jaki sposób będą przyjmować oświadczenia w ramach programu łagodzenia kar.**

- (58) *Przedsiębiorstwa zamierzające wnieść o zwolnienie z kary powinny mieć możliwość ubiegania się najpierw o poświadczenie zabezpieczające miejsce w kolejce do krajowych organów ochrony konkurencji w ramach programu łagodzenia kar przed formalnym przedłożeniem wniosku o zwolnienie z kary, aby dać wnioskodawcy czas na zgromadzenie niezbędnych informacji i dowodów w celu osiągnięcia poziomu progowego materiałów dowodowych. Jest to bez uszczerbku dla zdolności państw członkowskich do zapewnienia możliwości ubiegania się o poświadczenie również przedsiębiorstwom, które zamierzają wnieść wniosek o obniżenie kar.*
- (59) *Ponadto, aby zmniejszyć obciążenia administracyjne i inne znaczne nakłady czasowe, należy umożliwić wnioskodawcom przedkładanie oświadczeń dotyczących pełnych wniosków o złagodzenie kary lub wniosków w formie uproszczonej, a także wniosków dotyczących poświadczeń zarówno w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego odnośnego krajowego organu ochrony konkurencji, jak również w innym języku urzędowym Unii, w przypadku dwustronnego uzgodnienia między krajowym organem ochrony konkurencji a wnioskodawcą. Zakłada się, że takie uzgodnienie istnieje w sytuacji, w której krajowe organy ochrony konkurencji zazwyczaj przyjmują wnioski w tym języku.*

- (60) *Ze względu na kompetencje dzielone między Komisją a krajowymi organami ochrony konkurencji w zakresie egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE kluczowe znaczenie ma posiadanie sprawnego systemu składania wniosków w formie uproszczonej. Wnioskodawcy, którzy wnieśli do Komisji o złagodzenie kary w związku z domniemanym tajnym kartelem, powinni mieć możliwość złożenia wniosków do krajowych organów ochrony konkurencji w formie uproszczonej dotyczących tego samego kartelu, pod warunkiem że wniosek do Komisji dotyczy więcej niż trzech państw członkowskich, jeśli chodzi o terytoria, których dotyczy dana sprawa. Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości Komisji rozpatrywania odnośnych spraw, o ile są one ściśle powiązane z innymi przepisami Unii, które mogą być wyłącznie lub skuteczniej stosowane przez Komisję, w przypadku gdy interes Unii wymaga przyjęcia przez Komisję decyzji o wypracowaniu unijnej polityki w zakresie konkurencji w razie wystąpienia nowego problemu w tym obszarze lub o zapewnieniu skutecznego egzekwowania prawa.*

- (61) *System wniosków w formie uproszczonej powinien pozwalać przedsiębiorstwom na składanie do krajowych organów ochrony konkurencji wniosków o złagodzenie kary zawierających niepełne informacje, w przypadku gdy do Komisji został złożony pełny wniosek dotyczący takiego domniemanego kartelu. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny zatem przyjmować wnioski w formie uproszczonej, które zawierają minimalny zestaw informacji dotyczących domniemanego kartelu, w odniesieniu do każdej kwestii określonej w art. 22 ust. 2. Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości dostarczenia przez wnioskodawcę bardziej szczegółowych informacji w późniejszym terminie. Na żądanie wnioskodawcy ubiegającego się o złagodzenie kary krajowe organy ochrony konkurencji powinny przekazać mu potwierdzenie zawierające datę i czas otrzymania wniosku. Jeżeli krajowy organ ochrony konkurencji uprzednio nie otrzymał takiego wniosku o złagodzenie kary od innego wnioskodawcy ubiegającego się o złagodzenie kary w odniesieniu do tego samego domniemanego tajnego kartelu i uzna, że wniosek w formie uproszczonej spełnia wymogi art. 22 ust. 2, powinien poinformować o tym wnioskodawcę.*

- (62) *Celem systemu wniosków w formie uproszczonej jest ograniczenie obciążeń administracyjnych dla wnioskodawców składających do Komisji wnioski o złagodzenie kar w odniesieniu do domniemanego tajnego kartelu, dotyczącego więcej niż trzech państw członkowskich, jeśli chodzi o terytoria, których dotyczy dana sprawa. Ponieważ w takich przypadkach pełne wnioski otrzymuje Komisja, powinna ona być głównym podmiotem kontaktującym się z wnioskodawcą, zanim zostanie z pewnością ustalone, czy Komisja będzie kontynuować rozpatrywanie sprawy w całości czy częściowo, w szczególności powinna przekazać mu wskazówki co do przeprowadzenia przez wnioskodawcę ewentualnego dalszego postępowania wewnętrznego. Komisja ma dążyć do podjęcia decyzji w danej sprawie w rozsądnym terminie i poinformuje o niej krajowe organy ochrony konkurencji, bez uszczerbku dla art. 11 ust. 6. rozporządzenia (WE) nr 1/2003. W wyjątkowych okolicznościach, gdy okaże się to nieodzowne do celów rozgraniczenia zakresu sprawy lub przydzielenia sprawy, krajowy organ ochrony konkurencji powinien mieć możliwość zwrócenia się do wnioskodawcy o przedłożenie pełnego wniosku zanim uzyskano taką pewność. Z tej możliwości należy korzystać bardzo rzadko. W innych przypadkach wnioskodawca powinien zostać poproszony o wcześniejsze przedłożenie pełnego wniosku krajowemu organowi ochrony konkurencji, który otrzymał wniosek w formie uproszczonej, dopiero wtedy gdy okaże się, że Komisja nie zamierza kontynuować rozpatrywania sprawy w całości ani częściowo.*

(63) *Wnioskodawcy powinni uzyskać możliwość przedkładania pełnych wniosków o złagodzenie kary krajowym organom ochrony konkurencji, którym przedłożyli wnioski w formie uproszczonej. Jeżeli wnioskodawcy przedstawili takie pełne wnioski w terminie określonym przez krajowy organ ochrony konkurencji, zawarte w tych wnioskach informacje należy uznać za przedłożone w czasie przedłożenia wniosku w formie uproszczonej, pod warunkiem że wniosek w formie uproszczonej dotyczy tych samych towarów i terytoriów oraz tego samego okresu istnienia domniemanego kartelu, które wskazano we wniosku o złagodzenie kary przedłożonym Komisji, który mógł zostać zaktualizowany. Jeżeli zakres wniosku o złagodzenie kary złożonego do Komisji ulegnie zmianie, na wnioskodawcach spoczywa obowiązek powiadomienia o tym fakcie krajowych organów ochrony konkurencji, do których złożyli oni wnioski w formie uproszczonej i odpowiedniego zaktualizowania **ich wniosków w formie uproszczonej**. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny mieć możliwość sprawdzenia – w drodze współpracy w ramach europejskiej sieci konkurencji – czy zakres wniosku w formie uproszczonej odpowiada zakresowi wniosku o złagodzenie kary przedłożonemu Komisji.*

- (64) Brak pewności prawa co do tego, czy *obecni i byli dyrektorzy, obecna i była kadra zarządzająca oraz obecni i byli inni pracownicy przedsiębiorstw wnoszących o zwolnienie z kary* są chronieni przed indywidualnymi sankcjami, *takimi jak kary, pozbawienie możliwości wykonywania zawodu lub pozbawienie wolności*, mogłby zniechęcać potencjalnych wnioskodawców do wnoszenia o złagodzenie kary. *W związku z ich rolą w wykrywaniu tajnych karteli i odnośnych postępowaniach osoby te* powinny być zatem, *co do zasady*, chronione przed ■ sankcjami *w sprawie* udziału tych osób w tajnym kartelu, którego dotyczy wniosek, nakładanymi przez organy publiczne *w postępowaniach karnych, administracyjnych i sądowych innych niż karne prowadzonych, na podstawie przepisów krajowych, których cele są zasadniczo identyczne z celami art. 101 TFUE, np. przepisów krajowych o zмовie przetargowej, jeżeli warunki określone w niniejszej dyrektywie są spełnione. Jeden z tych warunków jest taki, że złożenie wniosku o zwolnienie z kary powinno nastąpić wcześniej niż poinformowanie tych osób przez właściwe organy krajowe o postępowaniu mogącym prowadzić do nałożenia sankcji. Takie postępowanie obejmuje moment, w którym osoby te stają się podejrzanymi o naruszenie powyższych przepisów krajowych.*

Państwa członkowskie mają swobodę w zakresie ustalania zgodnie z prawem krajowym warunków współpracy wspomnianych osób z odpowiednimi organami w celu zapewnienia skutecznej ochrony, o której mowa powyżej. Ochrona przed sankcjami karnymi obejmuje sytuacje, w których właściwe organy krajowe odstępają od ścigania danej osoby pod pewnymi warunkami lub z zastrzeżeniem wskazówek co do przyszłego działania tej osoby.

- (65) *W drodze odstępstwa i w celu zapewnienia zgodności ochrony osób przed sankcjami nakładanymi w postępowaniu karnym z obowiązującymi podstawowymi zasadami własnych systemów prawnych państwa członkowskie mogą przewidzieć, że właściwe organy mają możliwość wyboru między ochroną danej osoby przed sankcjami lub jedynie łagodzeniem tych sankcji, zależnie od tego, czy korzystniejsze jest ściganie tych osób lub wymierzanie tym osobom kary czy też wkład tych osób w działania mające na celu wykrycie kartelu i w prowadzenie odnośnego postępowania. Oceniając korzyści wynikające ze ścigania tych osób lub wymierzania im kary, można brać pod uwagę, obok innych czynników, ich osobistą odpowiedzialność za dane naruszenie lub ich rolę w tym naruszeniu.*
- (66) *Państwa członkowskie mogą również chronić obecnych i byłych dyrektorów, obecną i byłą kadrę zarządzającą oraz obecnych i byłych innych pracowników przedsiębiorstw wnoszących o obniżenie kar przed sankcjami lub łagodzić takie sankcje.*

- (67) *Aby umożliwić ochronę działania w sytuacjach, w których sprawa dotyczy więcej niż jednej jurysdykcji, państwa członkowskie powinny przewidzieć, że w sprawach, w których właściwy organ odpowiedzialny za wymierzenie kary lub ściganie znajduje się w innej jurysdykcji niż jurysdykcja organu ochrony konkurencji prowadzącego sprawę, to krajowy organ ochrony konkurencji jurysdykcji właściwego organu odpowiedzialnego za wymierzenie kary lub ściganie powinien zapewnić niezbędne kontakty między tymi organami.*
- (68) W systemie, w którym Komisja i krajowe organy ochrony konkurencji posiadają kompetencje równoległe w odniesieniu do stosowania art. 101 i 102 TFUE wymagana jest ścisła współpraca między krajowymi organami ochrony konkurencji **oraz między krajowymi organami ochrony konkurencji a Komisją**. W szczególności, kiedy jeden krajowy organ ochrony konkurencji przeprowadza kontrolę **lub przesłuchanie zgodnie ze swoim prawem krajowym** w imieniu innego krajowego organu ochrony konkurencji na podstawie art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, urzędnicy organu **składającego wniosek** powinni móc być obecni, tak by służyć wsparciem w celu skuteczniejszego przeprowadzenia kontroli **i przesłuchań** przez zapewnienie dodatkowych zasobów i wiedzy fachowej, w tym wiedzy technicznej. **Krajowe organy ochrony konkurencji powinny także być uprawnione do zwracania się do innych krajowych organów ochrony konkurencji o pomoc w ustaleniu, czy przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw nie dostosowały się do czynności dochodzeniowych i decyzji podejmowanych przez krajowy organ ochrony konkurencji składający wniosek.**

- (69) Należy wprowadzić **rozwiązania**, które umożliwią krajowym organom ochrony konkurencji zwracanie się o wzajemną pomoc dotyczącą **transgranicznego notyfikowania dokumentów dotyczących stosowania art. 101 lub 102 TFUE stronom postępowania lub innym przedsiębiorstwom lub związkom przedsiębiorstw lub osobom fizycznym, które mogą być adresatami takich notyfikacji. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny także mieć możliwość zwrócenia się o wyegzekwowanie decyzji o nałożeniu kar lub okresowych kar pieniężnych przez organy w innych państwach członkowskich, w przypadku gdy organ składający wniosek podjął racjonalne działania w celu ustalenia, że przedsiębiorstwo, od którego należy wyegzekwować karę lub okresową karę pieniężną, nie ma wystarczających aktywów w państwie członkowskim organu składającego wniosek. Państwa członkowskie powinny także przewidzieć, że w szczególności w przypadkach, gdy przedsiębiorstwo, od którego można wyegzekwować karę lub okresową karę pieniężną, nie ma siedziby w państwie członkowskim organu składającego wniosek, organ, do którego skierowano wniosek, może wyegzekwować decyzje przyjęte przez organ składający wniosek na żądanie tego organu.** Zapewniłoby to skuteczne egzekwowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE oraz przyczyniłoby się do należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego. **W celu zapewnienia, aby krajowe organy ochrony konkurencji przeznaczały wystarczające zasoby na wnioski o wzajemną pomoc oraz aby zachęcać do takiej pomocy, organy, do których skierowano wniosek, powinny mieć możliwość odzyskania kosztów poniesionych przy udzielaniu takiej pomocy. Taka wzajemna pomoc jest bez uszczerbku dla stosowania decyzji ramowej Rady 2005/214/WSiSW⁶.**

⁶ Decyzja ramowa Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym (**Dz.U. L 76 z 22.3.2005, s. 16**).

- (70) W celu zapewnienia skutecznego egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE przez krajowe organy ochrony konkurencji istnieje potrzeba zapewnienia praktycznych zasad dotyczących ■ terminów przedawnienia. W szczególności w systemie uprawnień równoległych bieg krajowych terminów przedawnienia należy zawiesić **lub przerwać** na czas trwania postępowania przed krajowymi organami ochrony konkurencji innego państwa członkowskiego lub przed Komisją. **Takie zawieszenie lub przerwanie nie powinno** uniemożliwiać państwu członkowskiemu utrzymania lub wprowadzenia bezwzględnych terminów przedawnienia, pod warunkiem że długość takich terminów przedawnienia nie sprawi, że w praktyce skuteczne egzekwowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE nie będzie możliwe lub będzie nadmiernie trudne.
- (71) Aby zapewnić skuteczne i efektywne rozpatrywanie spraw w ramach europejskiej sieci konkurencji, w państwach członkowskich, w których **zarówno** krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji ■ , jak i krajowy organ sądowy właściwy w sprawach konkurencji **są wyznaczone jako krajowe organy ochrony konkurencji do celów egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE, o czym mowa w art. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 i 16 niniejszej dyrektywy**, krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji powinny mieć możliwość wnoszenia skargi bezpośrednio do krajowego organu sądowego właściwego w sprawach konkurencji. Ponadto w zakresie, w jakim sądy krajowe ■ orzekają w postępowaniach w sprawie zaskarżenia ■ decyzji **podjętych przez** krajowe organy ochrony konkurencji stosujące art. 101 lub 102 TFUE, krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji powinny mieć pełne samodzielne uprawnienia do uczestniczenia w tych postępowaniach w charakterze oskarżyciela lub pozwanego i powinny korzystać z takich samych praw, jakie przysługują podmiotowi **publicznemu** będącemu stroną w takim postępowaniu.

- (72) Ryzyko ujawnienia materiałów obciążających wnioskodawcę poza kontekstem postępowania, na użytek którego zostały przekazane, mogłoby osłabić motywację potencjalnych wnioskodawców o złagodzenie kary do współpracy z organami ochrony konkurencji. W związku z tym, bez względu na formę składanych oświadczeń w ramach programu łagodzenia kar, informacje zawarte w tych oświadczeniach i uzyskane w wyniku dostępu do akt powinny być wykorzystywane wyłącznie w razie potrzeby do celów wykonywania prawa do obrony w postępowaniach przed sądami krajowymi w pewnych bardzo ograniczonych przypadkach bezpośrednio związanych ze sprawą, w której udzielono dostępu do akt. Nie powinno to uniemożliwiać organom ochrony konkurencji publikowania swoich decyzji zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii lub prawem krajowym.
- (73) Dowody są ważnym elementem egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny *mieć* możliwość uwzględniania odpowiednich dowodów bez względu na to, czy zostały przekazane na piśmie, ustnie, w formie *elektronicznej lub* w formie zapisu ■ . *Powinno to obejmować* możliwość uznania zapisów dokonanych w sposób niejawnny przez osoby fizyczne lub prawne *niebędące organami publicznymi*, o ile zapisy te nie są jedynym źródłem dowodów. Powinno to być bez uszczerbku dla prawa do bycia wysłuchanym *oraz bez uszczerbku dla dopuszczalności wszelkich zapisów dokonanych lub uzyskanych przez organy publiczne. Krajowe organy ochrony konkurencji powinny także mieć możliwość uwzględniania wiadomości elektronicznych jako odpowiedniego dowodu, niezależnie do tego, czy wiadomości te zostały oznaczone jako nieprzeczytane lub zostały usunięte.*

- (74) ***Zapewnienie, aby krajowe organy ochrony konkurencji miały uprawnienia, które są im niezbędne do skuteczniejszego egzekwowania prawa, zwiększa potrzebę zacieśnienia współpracy i skutecznej wielostronnej i dwustronnej komunikacji w ramach europejskiej sieci konkurencji. Powinno to obejmować wypracowanie środków niewiążących w celu ułatwienia i wsparcia wdrażania niniejszej dyrektywy.***
- (75) Aby wesprzeć ścisłą współpracę w ramach europejskiej sieci konkurencji, Komisja powinna utrzymywać, rozwijać i obsługiwać centralny system informacyjny (system europejskiej sieci konkurencji) oraz zapewniać związany z nim hosting i wsparcie zgodnie z odpowiednimi normami z zakresu poufności, ochrony danych i bezpieczeństwa danych. Skuteczne i efektywne funkcjonowanie europejskiej sieci konkurencji zależy od interoperacyjności. Budżet ogólny Unii powinien pokrywać koszty utrzymania, rozwoju i obsługi systemu europejskiej sieci konkurencji oraz związanego z nim hostingu i wsparcia dla użytkowników, a także inne koszty administracyjne ponoszone w związku z funkcjonowaniem europejskiej sieci konkurencji, a w szczególności koszty organizacji posiedzeń. Przewidziano, że do 2020 r. koszty systemu europejskiej sieci konkurencji będą pokrywane z programu na rzecz rozwiązań interoperacyjnych i wspólnych ram dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (program ISA²) ustanowionego decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2240⁷, z zastrzeżeniem dostępności środków w ramach tego programu, kryteriów dotyczących kwalifikowalności i priorytetów.

⁷ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2240 z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiająca program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych i wspólnych ram dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (program ISA2) jako środek modernizacji sektora publicznego (Dz.U. L 318 z 4.12.2015, s. 1).

- (76) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie zapewnienie krajowym organom ochrony konkurencji niezbędnych gwarancji niezależności, zasobów i uprawnień w zakresie stosowania prawa i nakładania kar, aby organy te mogły skutecznie stosować art. 101 i 102 TFUE oraz krajowe prawo konkurencji równoległe z art. 101 i 102 TFUE, a także zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego i europejskiej sieci konkurencji, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na wymaganą skuteczność i jednolitość w stosowaniu art. 101 i 102 TFUE możliwe jest lepsze osiągnięcie tego celu przez Unię, szczególnie z uwagi na zakres terytorialny dyrektywy, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia tych celów.
- (77) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną z dnia 28 września 2011 r. państw członkowskich i Komisji dotyczącą dokumentów wyjaśniających⁸ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji co najmniej jednego dokumentu wyjaśniającego związki między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy uznaje się, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

⁸ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

ROZDZIAŁ I
PRZEDMIOT, ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia pewne zasady mające zapewnić krajowym organom ochrony konkurencji niezbędne gwarancje niezależności, zasoby oraz uprawnienia w zakresie stosowania prawa i nakładania kar, tak aby organy te były w stanie skutecznie stosować art. 101 i 102 TFUE w celu zapobiegania zakłóceniom konkurencji na rynku wewnętrznym oraz niekorzystnym sytuacjom, w jakich mogą znaleźć się konsumenci i przedsiębiorstwa z powodu krajowych przepisów i środków uniemożliwiających krajowym organom ochrony konkurencji skuteczne egzekwowanie prawa.
2. Niniejsza dyrektywa obejmuje stosowanie art. 101 i 102 TFUE oraz stosowanie równoległe w tej samej sprawie krajowych przepisów prawa konkurencji. ***W odniesieniu do art. 31 ust. 3 i 4 niniejszej dyrektywy, niniejsza dyrektywa*** obejmuje swoim zakresem także ***stosowanie wyłącznie*** krajowego prawa konkurencji.
3. Niniejsza dyrektywa ustanawia pewne zasady dotyczące wzajemnej pomocy mające na celu zagwarantowanie sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego i systemu ścisłej współpracy w ramach europejskiej sieci konkurencji.

Artykuł 2

Definicje

1. Na użytek niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:
- 1) „krajowy organ ochrony konkurencji” oznacza organ wyznaczony przez państwo członkowskie na podstawie art. 35 rozporządzenia (WE) **nr** 1/2003 jako organ odpowiedzialny za stosowanie art. 101 i 102 TFUE. Państwa członkowskie mogą wyznaczyć jeden administracyjny organ ochrony konkurencji lub więcej takich organów („krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji”) a także organy sądowe („krajowe organy ochrony właściwe w sprawach konkurencji”);
 - 2) ***„krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji” oznacza organ administracyjny wyznaczony przez państwo członkowskie do pełnienia wszystkich lub niektórych funkcji krajowego organu ochrony konkurencji;***
 - 3) ***„krajowy organ sądowy właściwy w sprawach konkurencji” oznacza organ sądowy wyznaczony przez państwo członkowskie do pełnienia niektórych funkcji krajowego organu ochrony konkurencji;***
 - 4) „organ ochrony konkurencji” oznacza krajowy organ ochrony konkurencji **■** , Komisję lub zarówno krajowy organ ochrony konkurencji, jak i Komisję, w zależności od kontekstu;

- 5) „europejska sieć konkurencji” oznacza **sieć** organów publicznych, którą tworzą krajowe organy ochrony konkurencji oraz Komisja, aby zapewnić forum dyskusji i współpracy w zakresie stosowania i egzekwowania postanowień art. 101 i 102 TFUE;
- 6) „krajowe prawo konkurencji ■ ” oznacza przepisy prawa krajowego, których cel jest zasadniczo identyczny z celem art. 101 i 102 TFUE i które stosuje się w tej samej sprawie i równolegle z unijnym prawem **konkurencji** na podstawie art. 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, **oraz przepisy prawa krajowego, których cel jest zasadniczo identyczny z celem art. 101 i 102 TFUE i które w odniesieniu do art. 31 ust. 3 i 4 niniejszej dyrektywy stosuje się wyłącznie, z wyjątkiem** przepisów prawa krajowego, które nakładają sankcje karne na osoby fizyczne;
- 7) „sąd krajowy” oznacza sąd państwa członkowskiego w rozumieniu art. 267 TFUE;
- 8) „sąd odwoławczy” oznacza sąd krajowy uprawniony do rozpoznania zwyczajnych środków odwoławczych od decyzji krajowego organu ochrony konkurencji lub od orzeczeń wydanych na skutek odwołania od **tych** decyzji, niezależnie od tego, czy sąd **ten** sam jest uprawniony do stwierdzania naruszenia prawa konkurencji;

- 9) „postępowanie w sprawie stosowania prawa” oznacza postępowanie przed organem ochrony konkurencji dotyczące stosowania art. 101 lub 102 TFUE, do czasu aż ten organ ochrony konkurencji zamknie takie postępowanie przez podjęcie decyzji, o której mowa w **art. 10, 12 lub 13 niniejszej dyrektywy w przypadku krajowego organu ochrony konkurencji**, lub poprzez podjęcie decyzji, o której mowa w art. 7, 9 lub 10 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w przypadku Komisji, lub dopóki organ ochrony konkurencji nie stwierdzi, że nie ma podstaw do dalszych działań z jego strony;
- 10) „przedsiębiorstwo”, o którym mowa w art. 101 i 102 TFUE, oznacza każdy podmiot zaangażowany w działalność gospodarczą, bez względu na jego status prawny oraz sposób jego finansowania ■ ;
- 11) „■ kartel” oznacza porozumienie ■ lub praktyki uzgodnione przez co najmniej dwóch konkurentów zmierzające do koordynowania ich działań konkurencyjnych na rynku ■ lub do wpływania na istotne czynniki konkurencji poprzez stosowanie takich praktyk jak – **choć niewylącznie** – ustalanie **lub koordynowanie** cen zakupu lub sprzedaży lub ustalanie **lub koordynowanie** innych warunków handlowych, **w tym odnośnie do praw własności intelektualnej**, przydział kwot produkcji lub sprzedaży, podział rynków **i klientów**, w tym zmowa przetargowa, ograniczanie przywozu lub wywozu ■ lub działania antykonkurencyjne podejmowane przeciwko innym konkurentom ■ ;

- 12) „*tajny kartel*” oznacza *kartel*, którego istnienie jest ■ częściowo lub *w pełni ukryte*;
- 13) „zwolnienie z kar” oznacza *zwolnienie z kar, które w innym razie zostałyby* nałożone na przedsiębiorstwo za uczestnictwo w tajnym kartelu, przyznane danemu przedsiębiorstwu *w zamian za jego* współpracę z organem ochrony konkurencji w ramach programu łagodzenia kar;
- 14) „obniżenie kar” oznacza *obniżenie kwoty kary*, która w innym razie zostałaby nałożona na przedsiębiorstwo za uczestnictwo w tajnym kartelu, przyznane danemu przedsiębiorstwu *w zamian za jego* współpracę z organem ochrony konkurencji w ramach programu łagodzenia kar;
- 15) „złagodzenie kary” oznacza zarówno zwolnienie z kar, jak i ich obniżenie;
- 16) „program łagodzenia kar” oznacza program, który dotyczy stosowania art. 101 TFUE lub *odnośnego przepisu* krajowego prawa konkurencji i na podstawie którego uczestnik tajnego kartelu — niezależnie od innych przedsiębiorstw należących do tego kartelu — współpracuje z organem ochrony konkurencji prowadzącym postępowanie, dobrowolnie przedstawiając posiadane przez siebie informacje o kartelu i swojej w nim roli, w zamian za co, w drodze decyzji lub zaprzestania prowadzenia postępowania, uczestnik ten uzyskuje zwolnienie z kar nałożonych za udział w kartelu lub uzyskuje ich obniżenie;

- 17) „oświadczenie w ramach programu łagodzenia kar” oznacza oświadczenie ustne lub pisemne — lub zapis takiego oświadczenia — dobrowolnie złożone organowi ochrony konkurencji przez przedsiębiorstwo lub przez osobę fizyczną lub w imieniu tego przedsiębiorstwa lub tej osoby fizycznej na temat posiadanej przez to przedsiębiorstwo lub tę osobę fizyczną wiedzy o **■** kartelu i pełnionej przez nie roli w tym kartelu, sporządzone specjalnie w celu przedłożenia organowi ochrony konkurencji i uzyskania zwolnienia z kar lub ich obniżenia w ramach programu łagodzenia kar, niezawierające **■** dowodów, które istnieją niezależnie od postępowania w sprawie stosowania prawa, bez względu na to, czy taka informacja znajduje się w aktach organu ochrony konkurencji, ***czyli niezawierające wcześniej istniejących informacji;***

-
- 18) „propozycja ugodowa” oznacza oświadczenie dobrowolnie złożone organowi ochrony konkurencji przez przedsiębiorstwo lub w jego imieniu, opisujące przyznanie się przedsiębiorstwa do udziału w naruszeniu art. 101 **lub 102** TFUE lub krajowego prawa konkurencji i zakres jego odpowiedzialności za to naruszenie lub opisujące rezygnację tego przedsiębiorstwa z kwestionowania tego udziału, sporządzone specjalnie w celu umożliwienia organowi ochrony konkurencji zastosowania procedury uproszczonej lub przyspieszonej;
- 19) „wnioskodawca” oznacza przedsiębiorstwo, które ubiega się o zwolnienie z kar lub ich obniżenie w ramach programu łagodzenia kar;
- 20) „organ składający wniosek” oznacza krajowy organ ochrony konkurencji zwracający się z wnioskiem o wzajemną pomoc, o której mowa w art. 24, **25, 26, 27** lub **28**;
- 21) „organ, do którego skierowano wniosek” oznacza krajowy organ ochrony konkurencji, który otrzymuje wniosek o wzajemną pomoc, a w przypadku wniosku o pomoc, o którym mowa w art. **25, 26, 27 lub 28, oznacza w stosownym przypadku** właściwy publiczny organ, na którym spoczywa główna odpowiedzialność za egzekwowanie takich odnośnych decyzji na podstawie krajowych przepisów ustawowych i wykonawczych oraz praktyki administracyjnej;

22) „ostateczna decyzja” oznacza decyzję, od której nie można się odwołać lub już nie można się odwołać przy zastosowaniu zwyczajnych środków.

2. Wszelkie odniesienia do stosowania **lub** naruszeń ■ art. 101 i 102 TFUE w niniejszej dyrektywie należy rozumieć jako obejmujące równoległe stosowanie ■ krajowego prawa konkurencji ■ w tej samej sprawie.

ROZDZIAŁ II
PRAWA PODSTAWOWE

Artykuł 3
Gwarancje

1. ***Postępowania dotyczące naruszeń art. 101 lub 102 TFUE, w tym wykonywanie uprawnień, o których mowa w niniejszej dyrektywie, przez krajowe organy ochrony konkurencji muszą być zgodne z ogólnymi zasadami prawa Unii oraz Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej.***
2. ***Państwa członkowskie zapewniają, aby wykonywanie uprawnień, o których mowa w ust. 1, podlegało odpowiednim gwarancjom w odniesieniu do poszanowania praw przedsiębiorstw do obrony, w tym prawa do bycia wysłuchanym oraz prawa do skutecznego środka odwoławczego przed sądem*** **.**
3. ***Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji prowadziły postępowania w sprawie stosowania prawa w rozsądnych ramach czasowych. Państwa członkowskie zapewniają, aby przed podjęciem decyzji na podstawie art. 10 niniejszej dyrektywy krajowe organy ochrony konkurencji przyjmowały szczegółowe uzasadnienie zarzutów.***

ROZDZIAŁ III

NIEZALEŻNOŚĆ I ZASOBY

Artykuł 4

Niezależność

1. W celu zagwarantowania niezależności krajowych organów ochrony konkurencji podczas stosowania art. 101 i 102 TFUE, państwa członkowskie zapewniają, aby ***takie organy*** wykonywały swoje obowiązki i uprawnienia w sposób bezstronny i z myślą o skutecznym i jednolitym stosowaniu ***tych*** przepisów, z zastrzeżeniem proporcjonalnych wymogów w zakresie rozliczalności i bez uszczerbku dla ścisłej współpracy między organami ochrony konkurencji w ramach europejskiej sieci konkurencji.
2. W szczególności państwa członkowskie ***co najmniej zapewniają, aby pracownicy i osoby, które podejmują decyzje, wykonując uprawnienia przewidziane w art. 10-13 i art. 16 niniejszej dyrektywy w krajowych administracyjnych organach ochrony konkurencji:***
 - a) ***byli w stanie*** wykonywać swoje obowiązki i uprawnienia związane ze stosowaniem art. 101 i 102 TFUE niezależnie od wpływów politycznych i innych wpływów zewnętrznych;

- b) nie zwracali się o instrukcje do ■ rządu ani *innego* podmiotu publicznego lub prywatnego ani nie przyjmowali od nich żadnych instrukcji podczas wykonywania obowiązków i uprawnień związanych ze stosowaniem art. 101 i 102 TFUE, *bez uszczerbku dla prawa przysługującego rządowi państw członkowskich, w stosownych przypadkach, do ustalania zasad polityki ogólnej, które nie będą powiązane z badaniami sektorowymi ani konkretnymi postępowaniami* w sprawie stosowania prawa; *oraz*
- c) *powstrzymywali się* od wszelkich działań niezgodnych z wykonywaniem przez nich obowiązków *lub* uprawnień w odniesieniu do stosowania art. 101 i 102 TFUE *oraz podlegali procedurom, które w określonym rozsądnym okresie po zakończeniu zatrudnienia, zapewniają, by nie zajmowali się postępowaniami* w sprawie stosowania prawa, *które mogłyby skutkować konfliktami interesów.*

3. *Osoby, które podejmują decyzje, wykonując uprawnienia przewidziane w art. 10-13 i art. 16 niniejszej dyrektywy w krajowych administracyjnych organach ochrony konkurencji nie mogą zostać odwołane ze stanowiska w takich organach z przyczyn związanych z właściwym wykonywaniem swoich obowiązków i uprawnień w ramach stosowania art. 101 i 102 TFUE, zgodnie z w art. 5 ust. 2 niniejszej dyrektywy. Osoby te mogą zostać odwołane ze stanowiska wyłącznie wówczas, gdy przestaną spełniać warunki wymagane do wykonywania swoich obowiązków lub **gdy** zostaną **uznane** za winne poważnego uchybienia w świetle prawa krajowego. **Warunki wymagane do wykonywania swoich obowiązków oraz definicja poważnego uchybienia** muszą zostać określone z wyprzedzeniem w prawie krajowym **przy uwzględnieniu konieczności zapewnienia skutecznego egzekwowania prawa.***
4. *Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby, które podejmują decyzje, wykonując uprawnienia przewidziane w art. 10-13 i art. 16 niniejszej dyrektywy w krajowych administracyjnych organach ochrony konkurencji, byli wybierani, rekrutowani lub mianowani zgodnie z określonymi uprzednio w przepisach krajowych jasnymi i przejrzystymi procedurami.*

5. Krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji są uprawnione do określania priorytetów dotyczących wykonywania zadań związanych ze stosowaniem art. 101 i 102 TFUE, zgodnie z art. 5 ust. 2 niniejszej dyrektywy. W zakresie, w jakim krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji są zobowiązane do rozpatrywania **formalnych** skarg, **są one uprawnione** do odrzucania takich skarg ze względu na to, że nie uważają takich skarg za priorytet w obszarze **egzekwowania prawa**. Jest to bez uszczerbku dla uprawnienia krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji do odrzucania skarg na innych podstawach określonych w prawie krajowym.

Artykuł 5

Zasoby

1. Państwa członkowskie zapewniają krajowym organom ochrony konkurencji **co najmniej wystarczającą liczbę wykwalifikowanych pracowników oraz wystarczające** zasoby finansowe **techniczne i technologiczne** niezbędne do **skutecznego** wykonywania obowiązków i uprawnień przez te organy dla stosowania art. 101 i 102 TFUE, jak **określono** w ust. 2 niniejszego artykułu.

2. ***Do celów ust. 1*** krajowe organy ochrony konkurencji ***muszą mieć możliwość co najmniej prowadzenia*** postępowań w świetle stosowania art. 101 i 102 TFUE, ***wydawania*** decyzji w zastosowaniu ***tych*** przepisów na podstawie art. 5 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 oraz ***ściślej współpracy*** w ramach europejskiej sieci konkurencji w celu zapewnienia skutecznego i jednolitego stosowania art. 101 i 102 TFUE. ***W zakresie, w jakim przewiduje to prawo krajowe, krajowe organy ochrony konkurencji muszą mieć także możliwość udzielania porad, w stosownych przypadkach, instytucjom i podmiotom publicznym dotyczących środków ustawodawczych, regulacyjnych i administracyjnych, które mogą mieć wpływ na rynek wewnętrzny, oraz mają możliwość upowszechniania wiedzy na temat art. 101 i 102 TFUE.***
3. ***Bez uszczerbku dla krajowych przepisów i procedur budżetowych państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji były niezależne w wykorzystywaniu przyznanego budżetu do celów wykonywania swoich obowiązków określonych w ust. 2.***
4. ***Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji przedstawiały organowi rządowemu lub parlamentarnemu sprawozdania okresowe dotyczące swojej działalności i swoich zasobów. Państwa członkowskie zapewniają, aby sprawozdania te zawierały informacje o mianowaniu i odwoływaniu członków organu decyzyjnego, o ilości zasobów przydzielonych w danym roku oraz o wszelkich zmianach tej ilości w porównaniu z latami poprzednimi. Takie sprawozdania są udostępniane publicznie.***

ROZDZIAŁ IV UPRAWNIENIA

Artykuł 6

Uprawnienie do kontroli lokalu przedsiębiorstwa

1. Państwa członkowskie zapewniają krajowym administracyjnym organom ochrony konkurencji *możliwość* prowadzenia wszelkich niezbędnych niezapowiedzianych kontroli przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw do celów stosowania art. 101 i 102 TFUE. Państwa członkowskie zapewniają, aby urzędnicy i inne towarzyszące osoby upoważnione *lub wyznaczone* przez krajowe organy ochrony konkurencji do przeprowadzania *takich kontroli* byli uprawnieni co najmniej do:
 - a) wchodzenia do wszelkich lokali, na teren i do środków transportu przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw;
 - b) sprawdzania ksiąg i innych rejestrów dotyczących działalności przedsiębiorstwa, niezależnie od nośnika, na jakim są one przechowywane, *i mieli* prawo dostępu do informacji, które są dostępne dla podmiotu objętego kontrolą;
 - c) pobierania lub uzyskiwania, w dowolnej formie, kopii lub wyciągów z tych ksiąg lub rejestrów, a w razie gdy uznają to za *stosowne*, do kontynuowania przeszukiwania do celów informacji *i wyboru tych* kopii lub wyciągów w lokalu krajowych organów ochrony konkurencji lub innych wyznaczonych miejscach;

- d) opieczętownia wszelkich lokali przedsiębiorstwa oraz ksiąg lub rejestrów na czas i w zakresie koniecznym do przeprowadzenia kontroli;
- e) zadawania pytań przedstawicielom pracowników lub pracownikom przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw w celu uzyskania wyjaśnień odnośnie do faktów lub dokumentów dotyczących przedmiotu i celu kontroli oraz do rejestrowania odpowiedzi.

- 2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw były zobowiązane poddać się kontrolom, o których mowa w ust. 1. . Państwa członkowskie zapewniają również, aby w przypadku gdy przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw sprzeciwiają się kontroli, ***którą nakazał przeprowadzić*** krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji ***lub którą*** zatwierdził krajowy organ sądowy, krajowe organy ochrony konkurencji mogły skorzystać z niezbędnej pomocy policji lub równorzędnego ***organu*** ścigania, aby móc przeprowadzić kontrolę. Taka pomoc może być również udzielona tytułem środka zapobiegawczego.
- 3. ***Niniejszy artykuł jest bez uszczerbku dla wymogów przewidzianych w prawie krajowym dotyczących uprzedniego zatwierdzenia takich kontroli przez krajowy organ sądowy.***

Artykuł 7

Uprawnienie do kontroli innych lokali

1. Jeżeli zaistnieje uzasadnione podejrzenie, że księgi lub inne rejestry dotyczące działalności przedsiębiorstwa oraz przedmiotu kontroli, które mogą mieć znaczenie dla udowodnienia **naruszenia** art. 101 lub 102 TFUE, są przechowywane w lokalach, na terenie lub w środkach transportu innych niż te, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. a) niniejszej dyrektywy, w tym w miejscach zamieszkania dyrektorów, kadry zarządzającej i innych pracowników przedsiębiorstwa **lub** związków przedsiębiorstw, krajowe organy ochrony konkurencji mogą przeprowadzać niezapowiedziane kontrole w takich lokalach, na takim terenie i w takich środkach transportu.
2. Takich kontroli **nie można** przeprowadzać bez uprzedniej zgody krajowego organu sądowego.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby urzędnicy i inne osoby towarzyszące upoważnione **lub wyznaczone** przez krajowe **organy ochrony konkurencji** do przeprowadzania kontroli zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu posiadali **co najmniej** uprawnienia określone w art. 6 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz w art. 6 ust. 2.

Artykuł 8

Wnioski o informacje

Państwa członkowskie zapewniają krajowym administracyjnym organom ochrony konkurencji możliwość ■ żądania od przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw dostarczenia w określonym *i rozsądnym terminie* wszelkich niezbędnych informacji do celów stosowania art. 101 i 102 TFUE. *Takie wnioski o informacje muszą być proporcjonalne i nie mogą zmuszać adresata wniosku do przyznania się do naruszenia art. 101 i 102 TFUE.* Obowiązek dostarczenia wszelkich niezbędnych informacji obejmuje informacje, do których *dane* przedsiębiorstwo *lub* związek przedsiębiorstw mają dostęp. *Krajowe organy ochrony konkurencji są także uprawnione do żądania od innych osób fizycznych lub prawnych dostarczenia w określonym i rozsądnym terminie informacji, które mogą mieć znaczenie dla stosowania postanowień art. 101 i 102 TFUE.*

Artykuł 9

Przesłuchania

Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji były uprawnione co najmniej do wzywania na przesłuchanie przedstawicieli przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw, przedstawicieli innych osób prawnych oraz osób fizycznych, jeżeli taki przedstawiciel lub osoba mogą mieć informacje mające znaczenie dla stosowania art. 101 i 102 TFUE.

Artykuł 10

Stwierdzenie i wyeliminowanie naruszenia

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadkach gdy krajowe organy ochrony konkurencji stwierdzą ■ naruszenie art. 101 lub 102 TFUE, mogły one w drodze decyzji nakazać przedsiębiorstwom lub związkom przedsiębiorstw, których dotyczą, aby zaprzestały naruszenia. W tym celu mogą one nałożyć dowolne środki zaradcze o charakterze behawioralnym lub strukturalnym, które są proporcjonalne do popełnionego naruszenia i konieczne do skutecznego zaprzestania tego naruszenia. ***Zgodnie z zasadą proporcjonalności spośród dwóch równie skutecznych środków zaradczych krajowe organy ochrony konkurencji wybierają środek, najmniej uciążliwy dla danego przedsiębiorstwa.***

Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji były uprawnione do stwierdzania, że w przeszłości miało miejsce naruszenie art. 101 lub 102 TFUE.

2. ***Jeżeli krajowe organy ochrony konkurencji – po poinformowaniu Komisji. zgodnie z art. 11 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 – stwierdzą, że nie ma podstaw do kontynuowania postępowania w sprawie stosowania prawa, i w rezultacie zamkną to postępowanie, państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji powiadomiły o tym Komisję.***

Artykuł 11
Środki tymczasowe

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji były uprawnione do działania z własnej inicjatywy, aby móc nakazać w drodze decyzji nałożenie środków tymczasowych na przedsiębiorstwa *i związku przedsiębiorstw* co najmniej w sprawach, które są naglące ze względu na zaistnienie ryzyka poważnej i nieodwracalnej szkody dla konkurencji, w których stwierdzono *prima facie* naruszenia art. 101 lub 102 TFUE. Taka decyzja musi *być proporcjonalna i* obowiązywać *albo* w określonym terminie, *który* może zostać przedłużony w takim zakresie, w jakim jest to konieczne i stosowne, *albo do momentu podjęcia ostatecznej decyzji. Krajowe organy ochrony konkurencji informują europejską sieć konkurencji o nałożeniu tych środków tymczasowych.*
2. *Państwa członkowskie zapewniają, aby legalność, w tym proporcjonalność, środków tymczasowych, o których mowa w ust. 1, mogła zostać poddana kontroli w ramach przyspieszonej procedury odwoławczej.*

Artykuł 12|
Zobowiązania

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w postępowaniu w sprawie stosowania prawa wszczętym w celu **przyjęcia** decyzji nakazującej zaprzestanie naruszenia art. 101 lub 102 TFUE krajowe organy ochrony konkurencji mogły, **po zasięgnięciu – w sposób formalny lub nieformalny – opinii uczestników rynku**, w drodze decyzji nadawać moc wiążącą zobowiązaniom **■**, które zaproponują przedsiębiorstwa **lub związki przedsiębiorstw, w przypadku gdy te zobowiązania** są podejmowane w celu uwzględnienia zastrzeżeń wyrażonych przez **krajowe** organy ochrony konkurencji. Taka decyzja może zostać przyjęta na czas określony i oznacza, że nie ma już dalszych podstaw do podejmowania działań przez dany krajowy organ ochrony konkurencji.
2. **Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji dysponowały skutecznymi uprawnieniami do monitorowania realizacji zobowiązań, o których mowa w ust. 1.**

3. *Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji miały możliwość wznowienia postępowania w sprawie stosowania prawa, w przypadku gdy nastąpiły istotne zmiany w odniesieniu do któregośkolwiek z faktów, na których opierała się decyzja, o której mowa w ust. 1, gdy przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw działają wbrew swoim zobowiązaniom lub gdy decyzja, o której mowa w ust. 1, została podjęta na podstawie niekompletnych, nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji dostarczonych przez strony.*

ROZDZIAŁ V

KARY I OKRESOWE KARY PIENIĘŻNE

Artykuł 13

Kary nakładane na przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw

1. **■** Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku naruszenia przez przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw – umyślnie lub w wyniku zaniedbania – art. 101 lub 102 TFUE krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji miały albo możliwość nałożenia na te przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw w drodze decyzji *w prowadzonym przez siebie* postępowaniu w sprawie stosowania prawa skutecznych, proporcjonalnych i *odstraszających* kar, albo możliwość wystąpienia o nałożenie na te przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw takich kar w postępowaniu sądowym innym niż karne.

2. **■** Państwa członkowskie zapewniają *co najmniej*, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji miały albo możliwość nałożenia na przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw w drodze decyzji *w prowadzonym przez siebie* postępowaniu w sprawie stosowania prawa skutecznych, proporcjonalnych i *odstraszających* kar określanych proporcjonalnie do *światowego* całkowitego obrotu przedsiębiorstw i związków przedsiębiorstw, albo możliwość wystąpienia o nałożenie na przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw takich kar w postępowaniu sądowym innym niż karne. Takie kary są określone proporcjonalnie do ich do całkowitego, światowego obrotu, w przypadku gdy – umyślnie lub w wyniku zaniedbania:
- a) przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw nie poddały się kontroli, o której mowa w art. 6 ust. 2;
 - b) złamano pieczęcie nałożone przez urzędników lub inne osoby towarzyszące upoważnione lub wyznaczone przez krajowe organy ochrony konkurencji, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. d);
 - c) w odpowiedzi na pytanie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 lit. e), przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw udzieliły odpowiedzi wprowadzającej w błąd, nie udzieliły lub odmówiły udzielenia pełnej odpowiedzi **■** ;
 - d) w odpowiedzi na wniosek **■**, o którym mowa w art. 8, przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw dostarczyły informacje nieprawdziwe, niepełne lub wprowadzające w błąd lub nie dostarczyły informacji w określonym terminie;
 - e) *przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw nie stawily się na przesłuchaniu, o którym mowa w art. 9;*
 - f) przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw nie zastosowały się do decyzji, o której mowa w art. 10, 11 i 12.

3. Państwa członkowskie zapewniają, *aby postępowania, o których mowa w ust. 1 i 2, umożliwiały nakładanie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar.*
4. *Niniejszy artykuł jest bez uszczerbku dla przepisów krajowych umożliwiających nakładanie sankcji w sądowym postępowaniu karnym, pod warunkiem że stosowanie tych przepisów nie wpływa na skuteczne i jednolite egzekwowanie postanowień art. 101 i 102 TFUE.*
5. *Państwa członkowskie zapewniają, aby do celów nakładania kar na spółki dominujące oraz następców prawnych i gospodarczych przedsiębiorstw miało zastosowanie pojęcie przedsiębiorstwa.*

Artykuł 14

Obliczanie wysokości kar

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji, określając kwotę kary, jaka ma zostać nałożona w wyniku naruszenia art. 101 lub 102 TFUE, uwzględniały zarówno wagę naruszenia, jak i czas jego trwania.
2. *Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji, określając kwotę kary, jaka ma zostać nałożona w wyniku naruszenia art. 101 lub 102 TFUE, mogły wziąć pod uwagę odszkodowanie wypłacone w wyniku ugody.*

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby w sytuacji gdy na związek przedsiębiorstw zostaje nałożona kara **za naruszenie art. 101 lub 102 TFUE** uwzględniająca obrót jego członków, a związek ten nie jest wypłacalny, był on zobowiązany do wezwania swoich członków do wniesienia wkładów w celu pokrycia kwoty kary.
4. **Państwa członkowskie zapewniają, aby** w przypadku gdy **wkłady, o których mowa w ust. 3, nie zostały wniesione w całości na rzecz związku przedsiębiorstw w terminie wyznaczonym przez krajowe organy ochrony konkurencji**, krajowe organy ochrony konkurencji **mogły** żądać zapłaty ■ kary **bezpośrednio** od każdego przedsiębiorstwa, którego przedstawiciele wchodzili w skład organów decyzyjnych tego związku.
- W przypadkach gdy jest to konieczne do zabezpieczenia pełnej zapłaty kary, po tym jak** krajowe organy ochrony konkurencji **zażądają zapłaty od tych przedsiębiorstw mogą one także** żądać od takich przedsiębiorstw zapłaty pozostałej kwoty kary od każdego członka związku, który prowadził działalność na rynku, na którym doszło do naruszenia. Nie można jednak żądać zapłaty **na mocy niniejszego ustępu** od **tych przedsiębiorstw, które wykażą, że** nie wdrożyły **decyzji związku powodującej naruszenie** i albo nie widziały o jej istnieniu ,albo aktywnie zdystansowały się od niej przed wszczęciem postępowania.

Artykuł 15
Maksymalna kwota kary

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby **■ maksymalna kwota kary, jaką** krajowe *organy* ochrony konkurencji mogą nałożyć na każde przedsiębiorstwo lub każdy związek przedsiębiorstw uczestniczące w naruszeniu art. 101 lub 102 TFUE, **wynosiła co najmniej** 10 % całkowitego światowego obrotu przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw w roku obrotowym poprzedzającym wydanie decyzji, o której mowa w art. 13 ust. 1.
2. W przypadku gdy naruszenie popełnione przez związek przedsiębiorstw ma związek z działalnością jego członków, maksymalna kwota kary **wynosi co najmniej** 10 % sumy całkowitych globalnych obrotów każdego z członków prowadzących działalność na rynku, którego dotyczyło naruszenie popełnione przez związek. Odpowiedzialność finansowa każdego przedsiębiorstwa za zapłatę kary nie może jednak przekraczać maksymalnej kwoty ustalonej zgodnie z ust. 1.

Artykuł 16
Okresowe kary pieniężne

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji mogły w drodze decyzji nakładać na przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw skuteczne, proporcjonalne i **odstraszające** okresowe kary pieniężne. Takie okresowe kary pieniężne są ustalane proporcjonalnie do **średniego** dziennego całkowitego **światowego** obrotu takiego przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw uzyskanego **w poprzedzającym roku obrotowym i liczonego od daty wskazanej w tej decyzji**, aby nakłonić te przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw do **co najmniej**:

■

- a) dostarczenia pełnych i prawidłowych informacji w odpowiedzi na wniosek, o którym mowa w art. 8,
- b) **stawienia się na przesłuchaniu, o którym mowa w art. 9.**

2. **Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji mogły w drodze decyzji nakładać na przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw skuteczne, proporcjonalne i odstraszające okresowe kary pieniężne. Takie okresowe kary pieniężne są ustalane proporcjonalnie do średniego dziennego całkowitego światowego obrotu takiego przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw, uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym i liczonego od daty wskazanej w decyzji, aby nakłonić je do co najmniej:**

- a) **poddania się kontroli, o której mowa w art. 6 ust. 2;**
- b) zastosowania się do decyzji, o której mowa w art. 10, 11 i 12.

ROZDZIAŁ VI
PROGRAMY ŁAGODZENIA KAR DLA TAJNYCH KARTELI

Artykuł 17
Zwolnienie z kar

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji stosowały programy łagodzenia kar, które umożliwiają im zwalnianie przedsiębiorstw z kar ***nakładanych za ujawnienie ich uczestnictwa w tajnych kartelach. Pozostaje to bez uszczerbku dla krajowych organów ochrony konkurencji stosujących programy łagodzenia kar za naruszenia inne niż uczestnictwo w tajnych kartelach lub lub programy łagodzenia kar, które umożliwiają im zwalnianie z kar osób fizycznych.***
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby zwolnienie z kar ***zostało*** przyznane wyłącznie wtedy, gdy wnioskodawca:
 - a) spełnia warunki określone w art. 19,
 - b) ujawnia informacje o swoim uczestnictwie w tajnym kartelu; oraz

- c) jako pierwszy przedstawia dowody, które:
- (i) w chwili, kiedy krajowy organ ochrony konkurencji otrzymuje wniosek, umożliwiając krajowemu organowi ochrony konkurencji przeprowadzenie ukierunkowanej kontroli w związku z tajnym kartelem, pod warunkiem że krajowy organ ochrony konkurencji nie posiadał jeszcze **wystarczających** dowodów, które umożliwiałyby przeprowadzenie takiej kontroli, lub jeszcze nie przeprowadził takiej kontroli; lub
 - (ii) zdaniem krajowego organu ochrony konkurencji **w wystarczający sposób umożliwiają temu organowi stwierdzenie** naruszenia **objętego programem łagodzenia kar**, pod warunkiem że organ ten nie posiadał jeszcze **wystarczających** dowodów, które umożliwiałyby stwierdzenie takiego naruszenia, oraz że żadne inne przedsiębiorstwo nie zakwalifikowało się wcześniej do zwolnienia z kar na podstawie ppkt (i) w odniesieniu do **tego tajnego** kartelu.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby do zwolnienia z kar kwalifikowały się wszystkie przedsiębiorstwa z wyjątkiem przedsiębiorstw, które podjęły działania w celu nakłonienia innych przedsiębiorstw do **przyłączenia się** do tajnego kartelu **lub pozostania w nim**.

4. *Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji informowały wnioskodawcę, czy przyznano mu warunkowe zwolnienie z kar. Wnioskodawca może zażądać, aby krajowy organ ochrony konkurencji poinformował go na piśmie o decyzji w sprawie jego wniosku. W przypadku odrzucenia wniosku o zwolnienie z kar przez krajowy organ ochrony konkurencji dany wnioskodawca może zwrócić się do krajowego organu ochrony konkurencji o rozważenie jego wniosku o obniżenie kary.*

Artykuł 18

Obniżenie kar

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji stosowały programy łagodzenia kar umożliwiające im obniżenie kar przedsiębiorstwom, które nie kwalifikują się do zwolnienia z kar. *Pozostaje to bez uszczerbku dla krajowych organów ochrony konkurencji stosujących programy łagodzenia kar za naruszenia inne niż uczestnictwo w tajnych kartelach lub programy łagodzenia kar, które umożliwiają im przyznanie obniżenia kar osobom fizycznym.*

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby obniżenie kar przyznawano tylko wówczas, gdy wnioskodawca:
- a) spełnia warunki określone w art. 19;
 - b) ujawni swój udział w tajnym kartelu; oraz
 - c) przedstawi dowody na potwierdzenie istnienia domniemanego tajnego kartelu, które przedstawiają znaczną wartość dodaną do celów udowodnienia naruszenia ***objętego programem łagodzenia kar*** i mają związek z dowodami, które już znajdują się w posiadaniu krajowego organu ochrony konkurencji w chwili składania wniosku.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby ***w przypadku gdy wnioskodawca*** ■ przedstawi ***istotne*** dowody, które krajowy organ ochrony konkurencji wykorzysta ■, aby udowodnić zaistnienie dodatkowych faktów, które doprowadzą do podwyższenia kar dla uczestników tajnego kartelu w porównaniu z karami, które w innym razie zostałyby na nich nałożone, ***krajowy organ ochrony konkurencji nie uwzględnia tych dodatkowych faktów podczas ustalania kary, która ma zostać nałożona na ubiegającego się obniżenie kar wnioskodawcę, który przedstawił te istotne dowody.***

Artykuł 19

Ogólne warunki łagodzenia kar

Państwa członkowskie zapewniają, aby wnioskodawca kwalifikujący się do złagodzenia kary nakładanej *za udział w tajnych kartelach* musiał spełniać następujące warunki:

- a) wnioskodawca zaprzestał udziału w domniemanym tajnym kartelu *najpóźniej* natychmiast po złożeniu wniosku o złagodzenie kary, z wyjątkiem sytuacji, w której w opinii krajowego organu ochrony konkurencji kontynuowanie udziału jest w racjonalnym zakresie konieczne do zachowania skuteczności postępowania prowadzonego przez ten organ;
- b) wnioskodawca współpracuje z krajowym organem ochrony konkurencji w sposób rzeczywisty, całkowity, stały i sprawny, od momentu złożenia wniosku aż do zamknięcia przez ten organ postępowań w sprawie stosowania prawa wobec wszystkich stron objętych postępowaniem przez przyjęcie decyzji lub w inny sposób zakończenie postępowania w sprawie stosowania prawa.; taka współpraca obejmuje:
 - (i) bezzwłoczne przekazywanie krajowemu organowi ochrony konkurencji wszelkich istotnych informacji i dowodów związanych z domniemanym tajnym kartelem, które znajdują się w posiadaniu wnioskodawcy lub są mu *dostępne, w szczególności*:
 - *nazwy i adresu wnioskodawcy;*

- *nazw wszystkich pozostałych przedsiębiorstw, które uczestniczą lub uczestniczyły w domniemanym tajnym kartelu;*
 - *szczegółowego opisu domniemanego tajnego kartelu, w tym informacji o towarach i terytoriach, których sprawa dotyczy, czasie trwania i charakterze praktyki stosowanej przez domniemany tajny kartel;*
 - *informacji na temat dotychczasowych i ewentualnych przyszłych wniosków o złagodzenie kary złożonych do innych organów ochrony konkurencji, lub organów ochrony konkurencji państw trzecich w związku z domniemanym tajnym kartelem;*
- (ii) pozostawanie do dyspozycji krajowego organu ochrony konkurencji celem odpowiedzi na wnioski, które mogą przyczynić się do ustalenia faktów;
- (iii) umożliwienie krajowemu organowi ochrony konkurencji przeprowadzenia przesłuchań *dyrektorów, kadry zarządzającej i innych pracowników oraz dołożenie racjonalnych starań w celu* umożliwienia krajowemu organowi ochrony konkurencji przeprowadzenia przesłuchań byłych ■ dyrektorów, byłej *kadry zarządzającej* i byłych *innych pracowników*;

- (iv) nieniszczenie, niefałszowanie oraz nieukrywanie istotnych informacji lub dowodów;
oraz
 - (v) nieujawnienie faktu złożenia wniosku o złagodzenie kary do krajowego organu ochrony konkurencji ani jego treści do czasu wydania przez ten organ zastrzeżeń w prowadzonym przezeń postępowaniu w sprawie stosowania prawa, chyba że uzgodniono inaczej; oraz
- c)** nie jest dopuszczalne, aby wnioskodawca, *rozważając* złożenie wniosku o złagodzenie kary do krajowego organu ochrony konkurencji, ale przed uczynieniem tego:
- (i) zniszczył, sfałszował lub ukrył dowody istnienia domniemanego tajnego kartelu; lub
 - (ii) ujawnił komukolwiek, z wyjątkiem innych organów ochrony konkurencji ***lub organów ochrony konkurencji państw trzecich***, fakt lub zamiar złożenia wniosku lub zawarte w nim informacje.

Artykuł 20

Forma *oświadczeń* w ramach programu łagodzenia kar

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wnioskodawcy mieli możliwość *przedkładania* na piśmie *oświadczeń* w ramach programu łagodzenia kar *dotyczących pełnych wniosków lub wniosków w formie uproszczonej, oraz zapewniają, aby* krajowe organy ochrony konkurencji dysponowały ponadto systemem, który umożliwia im przyjmowanie *takich* oświadczeń albo w formie ustnej, albo w inny sposób, *co zapobiegnie sytuacji, w której wnioskodawca* będzie mógł wejść w posiadanie *oświadczeń przedłożonych w ramach programu łagodzenia kar* lub przejąć nad nimi pieczę lub kontrolę.
2. *Na żądanie wnioskodawcy krajowy organ ochrony konkurencji wysyła pisemne potwierdzenie otrzymania wniosku, pełnych lub w formie uproszczonej, zawierające datę i czas otrzymania tego wniosku.*
3. *Wnioskodawcy mają możliwość przedkładania oświadczeń w ramach programu łagodzenia kar dotyczących pełnych wniosków lub wniosków w formie uproszczonej w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego odnośnego krajowego organu ochrony konkurencji, jak również w innym języku urzędowym Unii, ustalonym dwustronnie między krajowym organem ochrony konkurencji a wnioskodawcą.*

Poświadczenia dotyczące wniosków o zwolnienie z kar

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby **przedsiębiorstwa** zamierzające **wnieść o zwolnienie z kar miały możliwość uzyskania najpierw – na ich wniosek** – miejsca w kolejce do **złagodzenia kary** w terminie ■ określonym indywidualnie dla każdego przypadku przez krajowy organ ochrony konkurencji, **po to by** wnioskodawca mógł zgromadzić niezbędne informacje i dowody w celu osiągnięcia poziomu progowego materiałów dowodowych umożliwiających zwolnienie z kar.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji dysponowały swobodą uznania w zakresie ewentualnego **zaakceptowania wniosku na podstawie ust. 1.**

Przedsiębiorstwo przedkładające taki wniosek dostarcza krajowemu organowi ochrony konkurencji następujące informacje, jeżeli są dostępne:

- a) **imię i nazwisko lub nazwa oraz adres wnioskodawcy;**
- b) **podstawy zastrzeżeń, które doprowadziły do złożenia wniosku;**
- c) **nazwy wszystkich pozostałych przedsiębiorstw, które uczestniczą lub uczestniczyły w domniemanym tajnym kartelu;**

- d) informacje o towarach i terytoriach, których sprawa dotyczy;*
- e) czas trwania i charakter praktyki stosowanej przez domniemany tajny kartel;*
- f) informacje na temat dotychczasowych lub ewentualnych przyszłych wniosków o złagodzenie kary złożonych do innych krajowych organów ochrony konkurencji lub organów ochrony konkurencji państw trzecich w związku z domniemanym tajnym kartelem.*

- 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby *informacje i dowody dostarczone przez wnioskodawcę w terminie określonym zgodnie z ust. 1* zostały uznane za złożone w dniu złożenia *pierwotnego wniosku*.
- 4. *Wnioskodawca ma możliwość przedkładania wniosku na podstawie ust. 1 w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego odnośnego krajowego organu ochrony konkurencji lub w innym języku urzędowym Unii, ustalonym dwustronnie między krajowym organem ochrony konkurencji a wnioskodawcą.*
- 5. *Państwa członkowskie mogą także przewidzieć możliwość wniesienia najpierw o miejsce w kolejce do złagodzenia kary dla przedsiębiorstw zamierzających złożyć wniosek o obniżenie kar.*

Artykuł 22

Wnioski w formie uproszczonej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby ***krajowe organy ochrony konkurencji przyjmowały wnioski w formie uproszczonej od*** wnioskodawców, którzy wnieśli ***do Komisji*** o złagodzenie kary, albo ubiegając się o poświadczenie, albo przedkładając pełny wniosek ■ w odniesieniu do tego samego ***domniemanego tajnego kartelu, pod warunkiem że te wnioski dotyczą więcej niż trzech państw członkowskich, jeśli chodzi o terytoria, których dotyczy dana sprawa.***
2. Wnioski ***w formie uproszczonej zawierają*** krótki opis ***każdego*** z poniższych elementów ■ :
 - a) imię i nazwisko lub nazwa oraz adres wnioskodawcy;
 - b) nazwy pozostałych stron domniemanego tajnego kartelu;
 - c) towar lub towary oraz terytoria, ***których dotyczy dana sprawa;***
;
 - d) czas trwania oraz charakter praktyki stosowanej przez domniemany tajny kartel;
 - e) państwo lub państwa członkowskie, w których prawdopodobnie znajdują się dowody na domniemany tajny kartel; oraz

- f) informacje o dotychczasowych lub możliwych przyszłych wnioskach o złagodzenie kary złożonych innym organom ochrony konkurencji lub organom ochrony konkurencji państw trzecich związanych z domniemanym tajnym kartelem.

3. *W przypadku gdy pełny wniosek otrzymuje Komisja, a krajowe organy ochrony konkurencji otrzymują wnioski w formie uproszczonej związane z tym samym domniemanym kartelem, Komisja jest głównym podmiotem kontaktującym się z wnioskodawcą, zanim zostanie z pewnością ustalone, czy Komisja będzie kontynuować rozpatrywanie sprawy w całości czy częściowo, w szczególności w zakresie przekazywania wskazówek co do przeprowadzenia przez wnioskodawcę ewentualnego dalszego postępowania wewnętrznego. W tym okresie Komisja informuje krajowe organy ochrony konkurencji – na ich wniosek – o aktualnej sytuacji.*

Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji, zanim zażądają przedłożenia pełnego wniosku na podstawie ust. 5, *mogły zwracać się do wnioskodawcy o przedstawienie konkretnych wyjaśnień tylko w odniesieniu do* punktów określonych w ust. 2.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji, które otrzymują wniosek w formie uproszczonej, sprawdziły, czy w chwili jego otrzymania nie otrzymały już wniosku w formie uproszczonej lub *pełnego* wniosku *od innego wnioskodawcy* w odniesieniu do tego samego domniemanego tajnego kartelu. *Jeżeli krajowy organ ochrony konkurencji nie otrzymał takiego wniosku o złagodzenie kary od innego wnioskodawcy i uznaje, że wniosek w formie uproszczonej spełnia wymogi ust. 2, informuje o tym wnioskodawcę.*

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby – *po tym jak Komisja poinformuje właściwe krajowe organy ochrony konkurencji, że nie zamierza kontynuować rozpatrywania sprawy w całości ani częściowo – wnioskodawcy mieli możliwość* przedłożenia **■** jednośnym krajowym organom ochrony konkurencji pełnego wniosku. *Tylko w wyjątkowych okolicznościach, gdy jest to nieodzowne do celów rozgraniczenia zakresu sprawy lub przydzielenia sprawy, krajowy organ ochrony konkurencji może zwrócić się do wnioskodawcy o przedłożenie pełnego wniosku, zanim Komisja poinformuje* **odnośne krajowe organy ochrony konkurencji, że nie zamierza kontynuować** rozpatrywania sprawy w całości ani częściowo. Krajowe organy ochrony konkurencji mają uprawnienie do określenia rozsądnego terminu, w którym wnioskodawca ma złożyć pełny wniosek wraz z odpowiednimi dowodami i informacjami. *Pozostaje to bez uszczerbku dla prawa wnioskodawcy do dobrowolnego przedłożenia pełnego wniosku na wcześniejszym etapie.*
6. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy wnioskodawca przedkłada pełny wniosek zgodnie z ust. 5 w terminie określonym przez krajowy organ ochrony konkurencji, uznaje się, że pełny wniosek został przedłożony w czasie przedłożenia wniosku w formie uproszczonej, *pod warunkiem że wniosek w formie uproszczonej dotyczy tych samych towarów i terytoriów oraz tego samego okresu istnienia domniemanego tajnego kartelu, które wskazano we wniosku o złagodzenie kary przedłożonym Komisji, który mógł zostać zaktualizowany.*

Artykuł 23

Zależności między wnioskami o zwolnienie z kary a sankcjami nakładanymi na osoby fizyczne

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby obecni i byli ■ dyrektorzy, obecna i *była kadra zarządzająca oraz obecni i byli inni pracownicy* wnioskodawców ubiegających się w organach ochrony konkurencji o zwolnienie z kar byli *w pełni* chronieni przed ■ sankcjami nakładanymi w postępowaniu *administracyjnym i* w postępowaniu sądowym innym niż karne, *w związku z* udziałem tych osób w tajnym kartelu, którego dotyczy wniosek o zwolnienie z kar, *za naruszenie przepisów krajowych, których cele są zasadniczo identyczne z celami art. 101 TFUE, jeżeli:*
- a) *wniosek o zwolnienie z kar złożony przez przedsiębiorstwo do organu ochrony konkurencji prowadzącego sprawę spełnia wymogi określone w art. 17 ust. 2 lit. b) i c);*
 - b) *wspomniani obecni i byli dyrektorzy, kadra zarządzająca i inni pracownicy aktywnie współpracują w tym względzie z organem ochrony konkurencji prowadzącym sprawę, oraz*
 - c) *wniosek o zwolnienie z kar został złożony przez przedsiębiorstwo wcześniej niż poinformowanie obecnych lub byłych dyrektorów, kadry zarządzającej i innych pracowników przez właściwe organy krajowe o postępowaniu prowadzącym do nałożenia sankcji, o których mowa w niniejszym ustępie.*

2. *Państwa członkowskie zapewniają, aby obecni i byli dyrektorzy, obecna i była kadra zarządzająca oraz obecni i byli inni pracownicy wnioskodawców ubiegających się w organach ochrony konkurencji o zwolnienie z kar byli w pełni chronieni przed sankcjami nakładanymi w postępowaniu karnym, w związku z udziałem tych osób w tajnym kartelu, którego dotyczy wniosek o zwolnienie z kar, za naruszenie przepisów krajowych, których cele są zasadniczo identyczne z celami art. 101 TFUE, jeżeli spełniają oni warunki określone w ust. 1 i aktywnie współpracują z właściwym organem ścigania. Jeżeli warunek współpracy z właściwym organem ścigania nie jest spełniony, ten właściwy organ ścigania może wszcząć postępowanie.*
3. *Aby zapewnić zgodność z obowiązującymi podstawowymi zasadami własnych systemów prawnych, w drodze odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą przewidzieć, że właściwe organy dysponują swobodą nienakładania sankcji lub jedynie złagodzenia sankcji, które mają zostać nałożone w postępowaniu karnym, w zakresie, w jakim rola poszczególnych osób, o których mowa w ust. 2, w wykrywaniu tajnego kartelu i odnośnym postępowaniu jest większa niż korzyść ze ścigania tych osób lub wymierzenia im kary.*

4. *Aby umożliwić ochronę, o której mowa w ust. 1, 2 i 3, dotyczącą działania w sytuacjach, w których sprawa dotyczy więcej niż jednej jurysdykcji, państwa członkowskie przewidują, że w sprawach, w których właściwy organ odpowiedzialny za wymierzenie kary lub ściganie znajduje się w innej jurysdykcji niż jurysdykcja właściwego organu prowadzącego sprawę, to krajowy organ ochrony konkurencji jurysdykcji właściwego organu odpowiedzialnego za wymierzenie kary lub ściganie zapewnia niezbędne kontakty między tymi organami.*
5. *Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa ofiar, które poniosły szkodę wynikającą z naruszenia prawa konkurencji, do dochodzenia pełnego odszkodowania z tytułu tej szkody, zgodnie z dyrektywą 2014/104/UE.*

ROZDZIAŁ VII

WZAJEMNA POMOC

Artykuł 24

Współpraca między krajowymi administracyjnymi organami ochrony konkurencji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku przeprowadzania przez krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji kontroli ***lub przesłuchania*** w imieniu i na potrzeby innych krajowych organów ochrony konkurencji na podstawie art. 22 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, urzędnicy oraz inne osoby towarzyszące upoważnione lub wyznaczone przez krajowy organ ochrony konkurencji ***składający wniosek*** miały prawo uczestniczyć i aktywnie wspierać krajowy organ ochrony konkurencji, do którego skierowano wniosek, ***pod nadzorem urzędników krajowego organu ochrony konkurencji, do którego skierowano wniosek, w kontroli lub przesłuchaniu, w przypadku gdy krajowy organ ochrony konkurencji, do którego skierowano wniosek, wykonuje*** uprawnienia, o których mowa w art. 6, 7 i 9 niniejszej dyrektywy.
2. ***Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji były uprawnione na swoim własnym terytorium do wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 6-9 niniejszej dyrektywy, zgodnie z ich prawem krajowym w imieniu i na potrzeby innych krajowych organów ochrony konkurencji w celu ustalenia, czy przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw dostosowały się do czynności dochodzeniowych i decyzji podejmowanych przez krajowy organ ochrony konkurencji składający wniosek, o których mowa w art. 6 i 8-12 niniejszej dyrektywy. Krajowy organ ochrony konkurencji składający wniosek i krajowy organ ochrony konkurencji, do którego skierowano wniosek, mają uprawnienie do wymiany i wykorzystywania tych informacji jako dowodu do tego celu, z zastrzeżeniem gwarancji określonych w art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.***

Artykuł 25

Wnioski dotyczące notyfikacji wstępnych zastrzeżeń i *innych dokumentów*

Bez uszczerbku dla wszelkich innych form notyfikacji dokonywanych przez *organ* składający wniosek zgodnie z przepisami obowiązującymi w *jego* państwie członkowskim, państwa członkowskie zapewniają, aby na żądanie organu składającego wniosek organ, do którego skierowano wniosek, notyfikował adresatowi w imieniu organu składającego wniosek:

- a) wstępne zastrzeżenia dotyczące domniemanego naruszenia art. 101 lub 102 TFUE i decyzje wydane w zastosowaniu tych artykułów ■ ;
- b) *inne akty proceduralne przyjęte w kontekście postępowania w sprawie stosowania prawa dotyczącego stosowania art. 101 lub 102 TFE, które zgodnie z prawem krajowym powinny być notyfikowane; oraz*
- c) *inne istotne dokumenty dotyczące stosowania art. 101 lub 102 TFUE, w tym* dokumenty dotyczące egzekwowania decyzji o nałożeniu kar lub okresowych kar pieniężnych.

■

Artykuł 26

Wnioski o wyegzekwowanie decyzji o nałożeniu kar lub okresowych kar pieniężnych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby na żądanie organu składającego wniosek organ, do którego skierowano wniosek, wyegzekwował decyzje o nałożeniu kar lub okresowych kar pieniężnych przyjęte zgodnie z art. 13 i 16 przez organ składający wniosek. Ma to zastosowanie tylko w takim zakresie, **w jakim organ składający wniosek, po dołożeniu racjonalnych starań na swoim własnym terytorium, ustalił, że przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw, od których można wyegzekwować karę lub okresową karę pieniężną, nie ma wystarczających aktywów w państwie członkowskim organu składającego wniosek, aby możliwe było ściągnięcie takiej kary lub okresowej kary.**
2. ***W sprawach nieobjętych ust. 1 niniejszego artykułu, w szczególności w sprawach, w których przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw, od których można wyegzekwować karę lub okresową karę pieniężną, nie ma siedziby w państwie członkowskim organu składającego wniosek, państwa członkowskie przewidują, że na żądanie organu składającego wniosek organ, do którego skierowano wniosek, może wyegzekwować decyzje o nałożeniu kar lub okresowych kar pieniężnych przyjęte zgodnie z art. 13 i 16 przez organ składający wniosek.***

Do celów niniejszego ustępu nie stosuje się art. 27 ust. 3 lit. d).

3. Organ składający wniosek może zażądać wyegzekwowania wyłącznie *ostatecznej decyzji*.
4. Kwestie dotyczące terminów przedawnienia dotyczących wyegzekwowania *decyzji o nałożeniu kar lub okresowych kar pieniężnych* są regulowane przepisami krajowymi państw członkowskich *organu* składającego wniosek.

Artykuł 27

Ogólne zasady współpracy

1. *Państwa członkowskie zapewniają, aby wnioski, o których mowa w art. 25 i 26, były wykonywane przez organ, do którego skierowano wniosek, zgodnie z przepisami krajowymi państwa członkowskiego organu, do którego skierowano wniosek.*
2. *Wnioski, o których mowa w art. 25 i 26, są wykonywane bez zbędnej zwłoki za pomocą jednolitego instrumentu, do którego dołączona zostaje kopia aktu podlegającego notyfikacji lub egzekucji. Taki jednolity instrument zawiera:*
 - a) *imię i nazwisko lub nazwę, znany adres adresata, jak również inne istotne informacje dotyczące tożsamości adresata;*

- b) streszczenie istotnych faktów i okoliczności;*
- c) streszczenie załączonej kopii aktu podlegającego notyfikacji lub egzekucji;*
- d) nazwę, adres oraz inne dane kontaktowe organu, do którego skierowano wniosek; oraz*
- e) informację o okresie, w którym powinna nastąpić notyfikacja lub egzekucja, np. ustawowy ostateczny termin lub terminy przedawnienia.*

3. W odniesieniu do wniosków, o których mowa w art. 26, oprócz wymaganych informacji określonych w ust. 2 niniejszego artykułu jednolity instrument zawiera:

- a) informacje o decyzji zezwalającej na wyegzekwowanie w państwie członkowskim organu składającego wniosek;*
- b) dzień, w którym decyzja stała się ostateczna;*
- c) kwotę kary lub okresowej kary pieniężnej; oraz*
- d) informacje o racjonalnych staraniach podjętych przez organ składający wniosek w celu wyegzekwowania decyzji na swoim własnym terytorium.*

4. *Jednolity instrument zezwalający na wyegzekwowanie przez organ, do którego skierowano wniosek, stanowi jedyną podstawę środków egzekucyjnych podejmowanych przez organ, do którego skierowano wniosek, z zastrzeżeniem warunków przewidzianych w ust. 2. Nie podlega on w państwie członkowskim organu, do którego skierowanego wniosek, zatwierdzeniu, uzupełnieniu ani zastąpieniu. Organ, do którego skierowano wniosek, podejmuje wszelkie środki niezbędne do wykonania tego wniosku, chyba że organ, do którego skierowano wniosek, powoła się na ust. 6.*
5. *Organ składający wniosek zapewnia, aby jednolity instrument został przesłany do organu, do którego skierowano wniosek, w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego organu, do którego skierowano wniosek, chyba że organ, do którego skierowano wniosek i organ składający wniosek dwustronnie uzgodnią w poszczególnych przypadkach, że jednolity instrument może być przesłany w dowolnym innym języku. W przypadku gdy wymaga tego prawo krajowe państwa członkowskiego organu, do którego skierowano wniosek, organ składający wniosek dostarcza tłumaczenie aktu, który ma zostać notyfikowany, lub decyzji zezwalającej na wyegzekwowanie kary lub okresowej kary pieniężnej, na język urzędowy lub na jeden z języków urzędowych państwa członkowskiego organu, do którego skierowano wniosek. Pozostaje to bez uszczerbku dla prawa organu, do którego skierowano wniosek, i organu składającego wniosek do dwustronnego uzgodnienia w poszczególnych przypadkach, że takie tłumaczenie może być złożone w innym języku.*

6. *Organ, do którego skierowano wniosek, nie ma obowiązku wykonania wniosku, o którym mowa w art. 25 lub 26, jeżeli:*
- a) *wniosek nie spełnia wymogów niniejszego artykułu; lub*
 - b) *organ, do którego skierowano wniosek, jest w stanie przedstawić racjonalne podstawy wykazujące, w jaki sposób wykonanie wniosku byłoby jawnie sprzeczne z porządkiem publicznym w państwie członkowskim, w którym wyegzekwowanie miało nastąpić.*

Jeżeli organ, do którego skierowano wniosek, zamierza odrzucić wniosek o pomoc, o której mowa w art. 25 lub 26, lub wymaga przedstawienia dodatkowych informacji, kontaktuje się z organem składającym wniosek.

7. *Państwa członkowskie zapewniają, aby – w przypadku gdy zwróci się o to organ, do którego skierowano wniosek – organ składający wniosek pokrył wszystkie racjonalne dodatkowe koszty całkowicie, w tym koszty tłumaczenia, pracy i koszty administracyjne, w związku z podjętymi działaniami, o których mowa w art. 24 lub 25.*

8. *Organ, do którego skierowano wniosek, może odzyskać – na rzecz organu składającego wniosek – całkowite koszty, w tym koszty tłumaczenia, pracy i koszty administracyjne, poniesione w związku z podjętymi działaniami, o których mowa w art. 26, ze ściągniętych przez siebie kar lub okresowych kar pieniężnych. Jeżeli organ, do którego skierowano wniosek, nie jest w stanie ściągnąć kar lub okresowych kar pieniężnych, może zwrócić się do organu składającego wniosek o pokrycie poniesionych kosztów.*

Państwa członkowskie mają swobodę w zakresie ustalania, czy organ, do którego skierowano wniosek, może także odzyskać poniesione koszty związane z wyegzekwowaniem takich decyzji od przedsiębiorstwa, od którego można wyegzekwować karę lub okresową karę pieniężną.

Organ, do którego skierowano wniosek, ściąga należne kwoty w walucie swojego państwa członkowskiego, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz procedurami lub praktykami administracyjnymi w tym państwie członkowskim.

Organ, do którego skierowano wniosek, zgodnie z przepisami i praktykami krajowymi przelicza w razie konieczności kary lub okresowe kary pieniężne na walutę państwa członkowskiego organu, do którego skierowano wniosek, po kursie wymiany mającym zastosowanie w dniu nałożenia kar lub okresowych kar pieniężnych.

Artykuł 28

Spory w sprawie wniosków dotyczących notyfikacji

lub egzekwowania decyzji o nałożeniu kar lub okresowych kar pieniężnych

1. Rozstrzyganie sporów wchodzi w zakres uprawnień właściwych organów **państwa członkowskiego organu składającego wniosek** i podlega **prawu** krajowemu tego państwa **członkowskiego, gdy** dotyczą one:
 - a) legalności aktu, który ma zostać notyfikowany zgodnie z art. 25, lub decyzji, która ma zostać wykonana zgodnie z art. 26; oraz
 - b) **legalności jednolitego instrumentu zezwalającego na wyegzekwowanie w państwie członkowskim organu, do którego skierowano wniosek.**
2. Rozstrzyganie sporów dotyczących środków egzekucyjnych podejmowanych w **państwie członkowskim organu, do którego skierowano wniosek**, lub dotyczących ważności notyfikacji dokonanej przez organ, do którego skierowano wniosek, wchodzi w zakres uprawnień właściwych organów **państwa członkowskiego organu, do którego skierowano wniosek**, i podlega **prawu** tego państwa **członkowskiego**.

ROZDZIAŁ VIII

TERMINY PRZEDAWNNIENIA

Artykuł 29

Przepisy dotyczące terminów przedawnienia w przypadku nałożenia kar i okresowych kar pieniężnych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby bieg terminu przedawnienia w przypadku nałożenia kar lub okresowych kar pieniężnych przez krajowe organy ochrony konkurencji na podstawie art. 13 i 16 był zawieszany ***lub przerywany*** na czas trwania postępowania w sprawie stosowania prawa przed krajowymi organami ochrony konkurencji innych państw członkowskich lub Komisją w odniesieniu do naruszenia dotyczącego tego samego porozumienia, tej samej decyzji związku, tej samej praktyki uzgodnionej lub innego zachowania zakazanego przez art. 101 lub 102 TFUE.

Zawieszenie ***biegu terminu przedawnienia*** rozpoczyna się ***lub przerwanie biegu terminu przedawnienia następuje*** w chwili notyfikacji pierwszej formalnej czynności dochodzeniowej względem ***co najmniej jednego*** przedsiębiorstwa objętego postępowaniem w sprawie stosowania prawa. Ma to ***zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw, które uczestniczyły w naruszeniu.***

Zawieszenie lub przerwanie kończy się w dniu, w którym organ ochrony konkurencji zamknął swoje postępowanie w sprawie stosowania prawa *przez podjęcie decyzji, o której mowa w art. 10, 12 lub 13 niniejszej dyrektywy, lub na podstawie art. 7, 9 lub 10 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 lub stwierdził, że nie ma podstaw do dalszych działań z jego strony*. Czas trwania takiego zawieszenia *lub przerwania* jest bez uszczerbku dla bezwzględnych terminów przedawnienia przewidzianych w prawie krajowym.

2. Bieg okresu przedawnienia w przypadku nałożenia *przez krajowy organ ochrony konkurencji* kary lub okresowej kary pieniężnej zostaje zawieszony *lub przerywany* na okres, w jakim decyzja tego krajowego organu ochrony konkurencji jest przedmiotem postępowania przed sądem odwoławczym.
3. *Komisja zapewnia, aby informacja o pierwszej formalnej czynności dochodzeniowej, otrzymana od krajowego organu ochrony konkurencji na podstawie art. 11 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, była udostępniana innym krajowym organom ochrony konkurencji w ramach europejskiej sieci konkurencji.*

ROZDZIAŁ IX PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 30

Rola krajowych administracyjnych organów ochrony konkurencji przed sądami krajowymi

1. Państwa członkowskie, które wyznaczają zarówno krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji ■, jak i krajowy organ sądowy właściwy w sprawach konkurencji **jako odpowiedzialne za stosowanie art. 101 i 102 TFUE**, zapewniają, aby krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji mógł wnieść skargi bezpośrednio do krajowego organu sądowego właściwego w sprawach konkurencji.
2. W zakresie, w jakim sądy krajowe orzekają w postępowaniach w sprawie zaskarżania ■ decyzji **podjętych** przez krajowe organy ochrony konkurencji **wykonujących uprawnienia, o których mowa w rozdziale IV oraz art. 13 i 16 niniejszej dyrektywy, w odniesieniu do stosowania art. 101 lub 102 TFUE, w tym egzekwowania kar i okresowych kar pieniężnych nałożonych w tym względzie**, państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji były same w sobie w pełni uprawnione do uczestniczenia – **w stosownych przypadkach** – w tych postępowaniach w charakterze oskarżyciela lub pozwanego i korzystały z takich samych praw, jakie przysługują podmiotom publicznym będącymi stronami w takim postępowaniu.

3. *Krajowe administracyjne organy ochrony konkurencji posiadają te same prawa, które są określone w ust. 2, w zakresie uprawnienia do wnoszenia odwołań od:*
- a) *decyzji sądów krajowych orzekających w sprawie decyzji podjętych przez krajowe organy ochrony konkurencji, o których mowa w rozdziale IV oraz art. 13 i 16 niniejszej dyrektywy, dotyczących stosowania art. 101 lub 102 TFUE, w tym egzekwowania kar i okresowych kar pieniężnych nałożonych w tym względzie; oraz*
 - b) *decyzji o odrzuceniu przez krajowy organ sądowy właściwy w sprawach konkurencji wniosku o uprzednie zezwolenie na kontrolę, o której mowa w art. 6 i 7 niniejszej dyrektywy, w zakresie, w jakim takie zezwolenie jest wymagane.*

Artykuł 31

Dostęp stron do akt i ograniczenia dotyczące wykorzystania informacji

1. *Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że w przypadku gdy krajowy organ ochrony konkurencji żąda od osoby fizycznej przedłożenia informacji na podstawie środków, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. e), art. 8 lub 9, informacji tej nie można użyć jako dowodu do celów nałożenia sankcji na tę osobę fizyczną lub na jej bliskich krewnych.*

2. *Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ochrony konkurencji, ich urzędnicy, pracownicy i inne osoby pracujące pod nadzorem tych organów, nie ujawniały informacji uzyskanych na podstawie uprawnień, o których mowa w niniejszej dyrektywie, oraz objętych obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej, z wyjątkiem sytuacji, w których na takie ujawnienie zezwala prawo krajowe.*
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostępu do oświadczeń w ramach programu łagodzenia kar lub propozycji ugodowych *udzielano wyłącznie stronom odnośnego postępowania i* wyłącznie do celów wykonywania *przez nie* prawa do obrony■ .
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby strona, która uzyskała dostęp do akt *postępowania w sprawie stosowania prawa prowadzonego przez krajowe organy ochrony konkurencji*, mogła wykorzystać informacje pochodzące z oświadczeń w ramach programu łagodzenia kar lub propozycji ugodowych jedynie wtedy, gdy jest to konieczne do wykonywania jej prawa do obrony w postępowaniu przed sądami krajowymi w sprawach, które są bezpośrednio związane ze sprawą, w której udzielono dostępu do akt i jedynie, gdy takie postępowania dotyczą:
 - a) rozdzielenia pomiędzy uczestników kartelu kary nałożonej na nich solidarnie przez krajowy organ ochrony konkurencji; lub

- b) kontroli decyzji, na mocy której krajowy organ ochrony konkurencji stwierdził naruszenie art. 101 **lub 102** TFUE lub krajowych przepisów prawa konkurencji.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące kategorie informacji uzyskanych **przez jedną ze stron** w trakcie postępowania w sprawie stosowania prawa przed krajowym organem ochrony konkurencji nie były wykorzystywane **przez tę stronę** w postępowaniu przed sądami krajowymi do czasu zamknięcia przez krajowy organ ochrony konkurencji postępowania w sprawie stosowania prawa wobec wszystkich stron objętych postępowaniem przez przyjęcie decyzji, o której mowa w art. 10 lub 12, lub w inny sposób zakończenie tego postępowania:

- a) informacji przygotowanych przez inne osoby prawne lub fizyczne specjalnie na potrzeby postępowania w sprawie stosowania prawa prowadzonego przez krajowy organ ochrony konkurencji; ■
- b) informacji sporządzonych przez krajowy organ ochrony konkurencji i przesłanych stronom w trakcie prowadzonego przezeń postępowania w sprawie stosowania prawa; **oraz**
- c) **wycofanych propozycji ugodowych.**

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby wymiana oświadczeń w ramach programu łagodzenia kar między krajowymi organami ochrony konkurencji na podstawie art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 była prowadzona wyłącznie:
- a) za zgodą wnioskodawcy; lub
 - b) kiedy krajowy organ ochrony konkurencji otrzymujący oświadczenie w ramach programu łagodzenia kar otrzymał także wniosek o złagodzenie kary w związku z tym samym naruszeniem i od tego samego wnioskodawcy, co krajowy organ ochrony konkurencji przekazujący oświadczenie w ramach programu łagodzenia kar, pod warunkiem że w chwili przekazywania oświadczenia w ramach programu łagodzenia kar wnioskodawca nie ma możliwości wycofania informacji przekazanej krajowemu organowi ochrony konkurencji otrzymującemu oświadczenie w ramach programu łagodzenia kar.

I

7. Forma, w jakiej złożono oświadczenia w ramach programu łagodzenia kar na podstawie art. 20, nie ma wpływu na stosowanie ust. 3-6 niniejszego artykułu.

Artykuł 32

Dopuszczalność dowodu przed krajowymi organami ochrony konkurencji

Państwa członkowskie zapewniają, aby rodzaje środków dowodowych dopuszczalnych jako dowód przed krajowym organem ochrony konkurencji obejmowały dokumenty, oświadczenia ustne, **wiadomości elektroniczne**, zapisy oraz wszelkie inne przedmioty zawierające informacje, bez względu na **ich formę** oraz rodzaj nośnika, na którym są przechowywane.

Artykuł 33

Działalność europejskiej sieci konkurencji

1. Koszty ponoszone przez Komisję w związku z utrzymaniem i rozwojem centralnego systemu informacyjnego europejskiej sieci konkurencji (system europejskiej sieci konkurencji) oraz w związku ze współpracą w ramach tej sieci są pokrywane z budżetu ogólnego Unii Europejskiej w granicach dostępnych środków.
2. ***Europejska sieć konkurencji może opracowywać i w stosownych przypadkach publikować najlepsze praktyki i zalecenia w takich kwestiach jak niezależność, zasoby, uprawnienia, kary i wzajemna pomoc.***

ROZDZIAŁ X

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 34

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy ... [dwa ***lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy***] **■** . ***Niezwłocznie powiadamiają o tym*** Komisję.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie **■** takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. ***Metody dokonywania*** takiego odniesienia ***określane są przez państwa członkowskie.***

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych ***przepisów*** prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 35

Przegląd

***Do dnia ... [sześć lat po dacie przyjęcia niniejszej dyrektywy] Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z transpozycji i wykonania niniejszej dyrektywy
W stosownym przypadku Komisja może dokonać przeglądu niniejszej dyrektywy i przedstawić w razie konieczności stosowny wniosek ustawodawczy.***

Artykuł 36

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 37

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący

Oświadczenie Komisji

Komisja przyjmuje do wiadomości brzmienie art. 11 uzgodnione przez Parlament Europejski i Radę w sprawie decyzji tymczasowych.

Decyzje tymczasowe mogą być ważnym narzędziem dla organów ds. konkurencji, zapobiegającym naruszeniu konkurencji w trakcie trwania dochodzenia.

Aby umożliwić organom ds. konkurencji bardziej skuteczne radzenie sobie z rozwojem sytuacji na szybko zmieniających się rynkach, Komisja zobowiązuje się, że w ciągu dwóch lat od daty transpozycji dyrektywy przeprowadzi analizę, czy możliwe jest uproszczenie przyjmowania decyzji tymczasowych w ramach Europejskiej Sieci Konkurencji. Wyniki analizy zostaną przedstawione Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
